

A photograph of the Aurora Borealis (Northern Lights) in green and purple, glowing over a snowy landscape at night. In the background, the lights of a town are visible. The sky is dark with many stars.

Rovaniemen tulevaisuus- ja kehityskuva 2050

Sisältö

Työn tarkoitus

Työvaiheet ja aikataulu

1. Rovaniemen toimintaympäristöanalyysi	5
2. Tulevaisuuskuvat – skenaariot erilaisista Rovaniemen kehityskuluista	9
3. Kehityskuva – maankäytön visio 2050	34
4. Tulevaisuuspolku – toimenpiteet kehityskuvan saavuttamiseksi	68
5. Kehityskuvan vaikutusten arviointi	71

Liitteet

Sitowise:

Sameli Sivonen
Jaakko Huttunen
Joonas Lindfors
Paula Roinesalo
Ulla Loukkaanhuhta

Demos Helsinki:

Kaisa Schmidt-Thome
Otto-Wille Koste
Yu-Yi Huynh

Työn tarkoitus

Rovaniemen tulevaisuus- ja kehityskuva toimii strategisen yleiskaavan 2050 taustoittavana selvityksenä.

Yleiskaavoituksessa tulee varautua laajasti erilaisiin muutoksiin esimerkiksi asumisessa, elinkeinoissa, liikenteessä, palvelutarpeissa ja ilmastossa.

Tulevaisuuskuvan tarkoituksena on tunnistaa kehityskulkuja ja tapahtumaketjuja, joihin maankäytön suunnittelussa tulisi varautua.

Selvityksessä on tarve tunnistaa luonteeltaan sekä positiivisia että negatiivisia kehityskulkuja. Lisäksi tunnistetaan kehityskulkuja, jotka ovat epätodennäköisiä, mutta jotka toteutuessaan vaikuttaisivat merkittävästi alue- ja yhdyskuntarakenteeseen.

Työvaiheita tehdään yhdessä, sillä tietotarve on erittäin suuri ja sen täyttämiseksi tarvitaan paikallisten olosuhteiden tuntemusta ja asiantuntijätietoa.

Työn vaiheet

Kevät-kesä 2024

Syksy-talvi 2024

Alkuvuosi 2025

Kevät 2025

ASIAINTUNTIJATYÖ

SKENAARIOT

VISIO

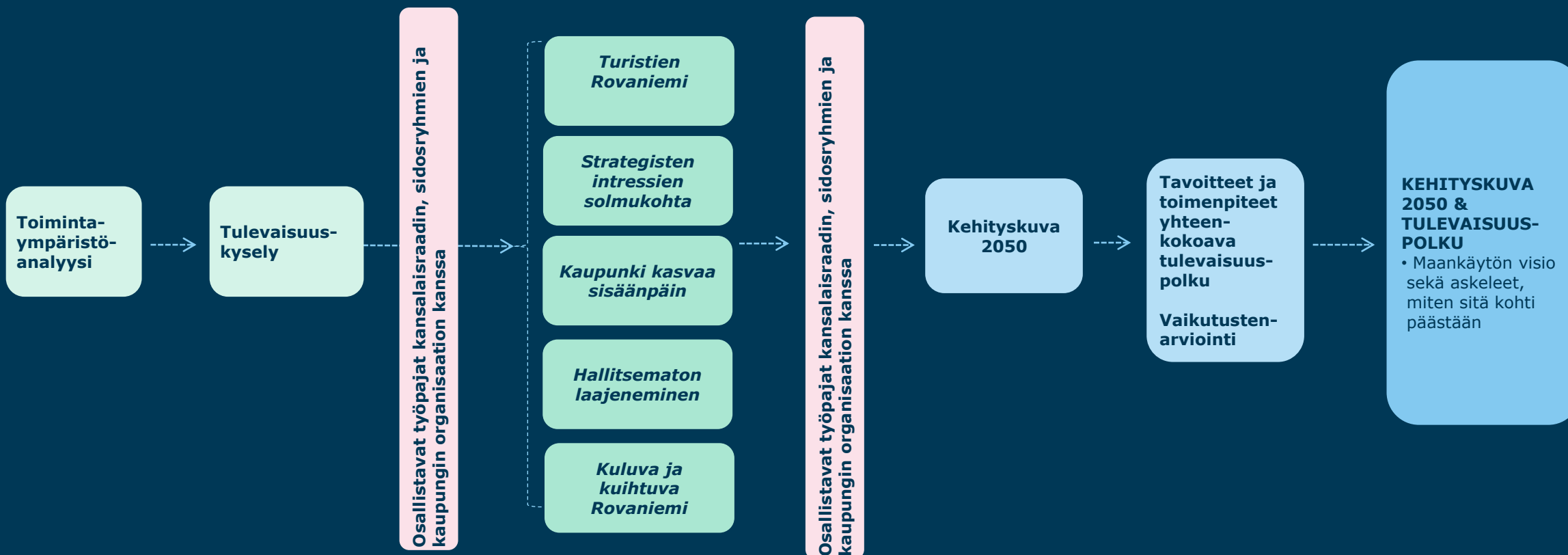
LOPPUTULOS

Projektiryhmä tuottaa

Hahmotetaan vaihtoehtoja

Muodostetaan yhteinen tulevaisuuskuva

Tuotetaan synteesi

1

Rovaniemen toimintaympäristö- analyysi

TULEVAISUUS- JA KEHITYSKUVA 2050

Toimintaympäristöanalyysi pähkinäkuoressa

Työn ensimmäisessä vaiheessa laadittiin toimintaympäristöanalyysi. Analyysissä tunnistettiin tapahtumia, kehityskulkuja, riippuvuussuhteita ja nousevia ilmiöitä, joilla saattaa olla merkitystä Rovaniemen kaupungin tai maankäytön tulevaisuuden kannalta.

Toimintaympäristöanalyysi keskittyi nykytilanteeseen ja muutokseen: mikä oli nykyinen tilanne ja mihin suuntaan oltiin menossa? Millaista epävarmuutta tai epäjatkuvuutta muutokseen liittyi? Oliko tunnistettavissa useita mahdollisia kehityssuuntia?

Toisaalta huomiota kiinnitettiin myös muutoksista kumpuaviin ja niiden välisiin ristiriitoihin, jännitteisiin ja yllättävämpiin ilmiöihin: mitkä kehityssuunnat olivat ristiriidassa keskenään, mitä ilmiöitä kupli pinnan alla, tai mitä ei oltu vielä huomioitu riittävästi.

Toimintaympäristöanalyysin Rovaniemen kaupungin sisäistä toimintaympäristöä käsittelevässä osuudessa huomioitiin yksinomaan Rovaniemen kaupunkia koskevat muutokset ja ilmiöt. Tätä varten käytiin läpi 25 erilaista Rovaniemeä koskevaa strategiaa, ohjelmaa ja selvitystä. Työn ulkoisen toimintaympäristöanalyysin, eli megatrendejä, heikkoja signaaleja ja villedä kortteja käsitelleen osuuden toteutti Demos Helsinki Oy.

Toimintaympäristöanalyysi on esitetty liitteessä 1.

Toimintaympäristöanalyysissä esiin nousseita teemoja

Toimintaympäristöanalyysin yhteenveto perustuu synteesiin, joka yhdistää analyysin Rovaniemen nykytilanteesta kaupungin tavoitteiden ja linjausten valossa, Rovaniemen ulkoisia trendejä ja megatrendejä käsittelevän heikkojen signaalien, epävarmuuksien ja villien korttien tarkastelun, asukkaille suunnatun tulevaisuuskyselyn tuloksiin sekä asiantuntija-analyysiin.

Seuraavalla sivulla esitellään toimintaympäristöanalyysia teemoittain nostaen esiin analyysissä esiin tulleita linjauksia, menneitä kehityskulkuja, asukkaiden näkemyksiä sekä tulevaisuuden ennusteita.

Toimintaympäristöanalyysissä nousseita teemoja

Asuminen ja yhdyskuntarakenne

- Rovaniemen väestö on keskittynyt keskustan alueelle, jonne kaupunkirakenteen kasvua pyritään myös ohjaamaan.
- Lähiöissä rakennuskanta on paikoitellen vanhaa ja valtion tuella rakennettua, ja haasteita tunnistettiin esim. korjausvelkaan, houkuttelevuuteen ja imagoon liittyen. Asuinalueiden eriytymiseen pyritään puuttumaan täydennysrakentamisella ja palvelujen kehittämisellä.

Väestö ja muuttoliike

- Väestö ikääntyy, työikäisten määrässä ei ennusteta tapahtuvan suurta muutosta. Kouluikäisten lasten määrän ennakoidaan vähenevän.
- Väestönkasvun ajuriksi on tunnistettu erityisesti maahanmuutto.

Talous ja elinkeinot

- Työllisyys kehittynyt positiivisesti, ja erityisesti majoitus- ja ravintola-alojen liikevaihdot ovat kasvussa. Työvoimapolua on tietyillä aloilla, kuten varhaiskasvatuksessa.
- Kaupungin saamat valtionosuudet ovat pienentyneet. TKI-menojen osuutta haluttaisiin nostaa.

Liikenne ja saavutettavuus

- Mahdollisuuksia kävely- ja pyöräilymahdollisuuksien parantamiseen tiiviin alueen kompaktin koon vuoksi.
- Joukkoliikenteen matkustajamäärät eivät ole kasvaneet.

Hyvinvointi

- Hyvinvointi on kehittynyt positiivisesti, haasteita on työkyvyttömyydessä ja sairastavuudessa sekä koululaisten fyysisessä ja psyykkisessä terveydessä.
- Tunnistettavissa on alueiden välisiä hyvinvointieroja kaupunginosien ja väestöryhmien välillä.

Ilmasto, ympäristö ja luonnon monimuotoisuus

- Ilmaston lämpeneminen tulee vaikuttamaan Rovaniemeen voimakkaasti talvien lyhentyessä ja sään ääri-ilmiöiden voimistuessa.
- Asukkaat ovat toivoneet lisää vehreyttä rakennettuun ympäristöön, mikä on myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta suotuisaa.

Turvallisuus, huoltovarmuus ja energia

- Lapissa kriittiseen infraan kohdistuvat riskit, kuten sään ääri-ilmiöt ja geouhat on tunnistettu.
- NATOon liittyminen tulee vaikuttamaan myös Rovaniemeen.

2

Tulevaisuuskuvat

SKENAARIOITA ERILAISISTA
KEHITYSKULUISTA

Toimintaympäristöanalyysistä kohti tulevaisuuskuvia työpajatyöskentelyn avulla

Toimintaympäristöä ja megatrendien vaikutusta Rovaniemeen koskevaa analyysia hyödynnettiin tulevaisuuskuviin laatimisen pohjana. Tulevaisuuskuviin laatimisessa hyödynnettiin paikallista tietämystä. Kansalaisraati, erilaiset sidosryhmät, kuten yritysten edustajat, asukasjärjestöt ja opiskelijajärjestöt sekä kaupungin organisaation edustajat osallistuivat työpajatyöskentelyyn sekä läsnä että etätyöpajoissa.

Työpajatyöskentelyn tarkoituksena oli kerätä aineistoa erilaisia tulevaisuusskenaarioita varten. Työpajoissa erityinen fokus oli

maankäytön vaikutuksissa ja muutoksissa.

Osallistujien tehtävänä oli arvioida erilaisia väitteitä koskien Rovaniemen tulevaisuutta ja pohtia, miten niihin on päädytty.

Tulevaisuusväittämät kattoivat teemoja, kuten asuminen ja alueet, väestö, yhteydet, ilmasto ja ympäristö, elinkeinot ja talous, hyvinvointi sekä turvallisuus ja energia.

Työpajojen tulokset syötettiin osaksi tulevaisuustaulukkoa, joka toimi pohjana tulevaisuuskuviin laadinnalle.

Tulevaisuuskuvien lukuohjeet

Tulevaisuuskuvissa kuvailtiin sitä, miten kaupungin maankäyttö voisi muuttua ja mitkä muutosvoimat voisivat vaikuttaa kehityskulkuihin. Tulevaisuuskuvien avulla ei pyritty tulevaisuuden ennustamiseen, vaan kriittiseen ja luovaan ajatteluun sekä organisaatiotason itsereflektioon erilaisista kehityssuunnista.

Tarkoitus ei ollut valita yhtä skenaariota muiden joukosta asettamalla skenaarioita todennäköisyys- tai preferenssijärjestykseen, vaan tarkastella skenaarioiden muodostamia vaihtoehtotulevaisuuksia. Todellisuudessa kehityskulut ovat usein yhdistelmiä eri skenaarioista. Tulevaisuuskuvien tehtävänä oli herättää ajatuksia siitä, millainen kehitys on toivottavaa ja tavoiteltavaa, ja millainen toisaalta vältettävää kehityskuvaa laadittaessa.

Tulevaisuuskuvat:

TURISTIEN ROVANIEMI

STRATEGISTEN INTRESSIEN
SOLMUKOHTA

KAUPUNKI KASVAA
SISÄÄNPÄIN

HALLITSEMATTOMAN
LAAJENEMINEN

KULUVA JA KUIHTUVA
ROVANIEMI

TURISTIEN ROVANIEMI

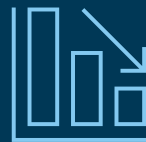
Synteesi

TURISTIEN ROVANIEMI

Matkailu edellä:

Kaupungin kehittämisen painopiste on matkailu, minkä myötä kaupungin maankäyttöä kehitetään matkailun tarpeiden mukaisesti.

Väestökehitys:

Väestönkasvu on pysähtynyt ja kääntynyt laskuun, mutta matkailu on säilyttänyt taloudellisen merkityksensä. Kausityöntekijöitä on vaikea saada, koska asumisen hinta on korkea.

Turismi synnyttää mellakoita:

Paikallisten ja turistien välillä on jatkuvia konflikteja ja keskusta-asuminen on kallistunut sekä luontoalueet ovat heikentyneet resorttirakentamisen vuoksi. Kylät ovatkin saaneet paikallisista "paluumuuttajia".

Lyhentyneet talvet:

Talvimatkailu siirtyy pohjoisemmaksi, mutta pidemmät kesät ovat avanneet mahdollisuuksia kesämatkailulle, ja elinkeino on monipuolistunut.

Lentopolttoaineet:

Kiristyneen verotuksen vuoksi lennot kallistuvat, mutta parantuneet raideliikenneyhteydet lisäävät junamatkailijoiden määrää, mikä luo osaltaan myös painetta kehittää kestävä matkailua.

TURISTIEN ROVANIEMI

Matkailu muovaa voimakkaasti kaupunkia

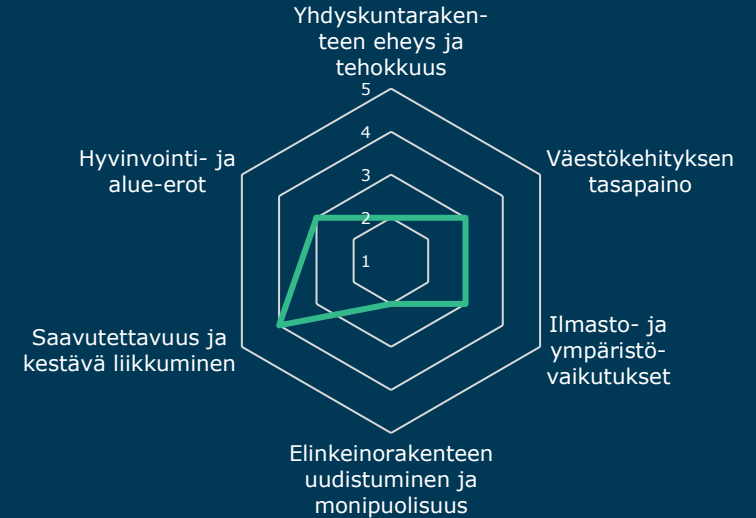
Kaupunkia rakennetaan matkailijoiden ehdoilla. Turismin kasvu on aiheuttanut voimakasta vastustusta paikallisissa etenkin asumisen hinnan nousun sekä kielteisten luontovaikutusten vuoksi. Talvimatkailu siirtyy pohjoisemmaksi ja matkailu monimuotoistuu.

Maankäytössä on **priorisoitu lomarakentamista sekä elämyskohteiden ja keskustan kehittämistä** kasvavalle turismille. Kaavoituksen lainsäädännön keventäminen on johtanut hallitsemattomaan matkailuhankkeiden rakentamiseen luontokohteisiin. Keskustassa asuntojen lyhytvuokraus on lisääntynyt ja vuokrataso noussut. Kausityöntekijöitä on vaikea saada, koska asumisen hinta on liian korkea.

Väestönkasvu pysyi 2020-luvun ajan maltillisena, mutta turismin räjähdysmäisen kasvun sekä asumisen kallistumisen vuoksi asukkaita on alkanut muuttamaan paikkakunnalta pois. 2020-luvulla suurin osa matkailijoista oli hyvin varakkaita, mutta 2030-luvulta lähtien viileä ilmasto houkuttelee varakkaiden lisäksi matkailijoita kaikista varallisuusluokista. Väestö on vanhentunut ja syntyvyys laskenut, mikä on **johtanut väestönkasvun pysähtymiseen ja kääntymiseen laskuun.**

- 1 = Huono
- 2 = Jokseenkin huono
- 3 = Neutraali
- 4 = Jokseenkin hyvä
- 5 = Hyvä

Vaikutukset

Rovaniemelle tehdään historialliset matkailuinvestoinnit
2023

Lentoliikenteen päästövähennysten kiristämisen ja kaavoituksen keventämisen lainsäädäntöjä valmistellaan
2028

Väestökehitys sakkaa, kaupungintalo tarvellaan mellakoissa
2033

Sää on arvaamatonta ja lunta on vähäisesti
2038

Uusi yöttömän yön festivaali kerää Rovaniemelle yli 100 000 kävijää
2043

Haaparanta-Rovaniemi-Sodankylä junayhteys aloittaa
2048

Viileä ilmasto vetää matkailijoita kaikista varallisuusluokista
2050

TURISTIEN ROVANIEMI

Matkailu muovaa voimakkaasti kaupunkia

Keskusta on turistifikoitunut, sinne on rakennettu matkailijoiden ehdolla erilaisia elämys- ja viihdepalveluita ja siellä asuu vain kourallinen paikallisia. Kylät ja pientaloalueet ovat tästä pirstyneet, mutta kaupunkirakenne **on hajautunut ja yksityisautoilu lisääntynyt. Turismin vastaisia rajuja mellakoita esiintyy säännöllisesti. Kaupungintalo vaurioituu rajuissa turismin vastaisissa mellakoissa 2030-luvulla.** Matkailun menestys ei rakennu kestäväälle pohjalle, sillä kansainväliset investoijat ovat vuosien saatossa haalineet merkittäviä omistuksia yksityisistä maista ja kiinteistöistä. Kaupungin talouden tila on pysynyt suhteellisen vakaana matkailun kasvun seurauksena. Laskeva väestökehitys ja alenevat verotulot vaikuttavat kuitenkin pitkällä aikavälillä palveluverkon laajuuteen.

Lentoliikenne kasvoi 2020-luvun loppuun saakka, jolloin lentoasemaa laajennettiin. 2030-luvulla päästövähennykset ja verotus kuitenkin kiristyivät. **Lennot kallistuivat ja harvenivat**, jolloin kansainvälisten matkailijoiden virta romahti muutamaksi vuodeksi ja alan yrityksiä kaatui. Uutta majoituskapasiteettia jäi tyhjilleen. 2030- ja 2040-lukujen taitteessa Rovaniemellä aloitettiin vähäpäästöisen lentoliikenteen testaaminen lentomatkailun elvyttämiseksi. Panostukset raideliikenteessä ovat parantaneet Rovaniemen saavutettavuutta, aluksi Tornio-Haaparanta-yhteyden kautta. **Kestävän matkailun trendi on alkanut nousta ja junamatkailijoiden määrä kasvaa hiljalleen.** Tunturirataa on aloitettu rakentamaan Haaparannalta Rovaniemelle ja Sodankylään, ja sitä kautta eurooppalaiset junat pääsevät suoraan Ruotsin kautta Rovaniemelle vaihdoitta 2048. Myös muita raidehankkeita on jatkuvasti vireillä. Kaupungin sisäisesti turismin kasvu aiheuttaa painetta joukkoliikenteen kehittämiseksi, johon on kuitenkin vaikea vastata.

Ilmastonmuutoksen edetessä perinteinen talvimatkailu on siirtynyt pohjoisemmaksi ja Rovaniemelle on kehittynyt uusia matkailun muotoja. Vaikka lumisen aika ja luonnon monimuotoisuus ovat vähentyneet, arktinen luonto kiinnostaa edelleen matkailijoita. Kesien piteneminen on avannut uuden sesongin varsinkin, kun kuumenevasta Etelä-Euroopasta halutaan viileämpään ympäristöön. Yötön yö on yksi vetonauloista. Luontomatkailun rinnalle on tullut kulttuuri-, ruoka- ja hyvinvointimatkailun palveluita mm. keskustaan ja lomakeskusten yhteyteen.

Uusiutuvan energian hankkeita on rakennettu hyvin maltillisesti, jolloin niiden luontovaikutukset ovat pysyneet rajattuina, mutta toisaalta päästövähennysten saavuttamisessa on haasteita.

Rovaniemelle tehdään historialliset matkailuinvestoinnit
2023

Lentoliikenteen päästövähennysten kiristämisen ja kaavoituksen keventämisen lainsäädäntöjä valmistellaan
2028

Väestökehitys sakkaa, kaupungintalo tärvellään mellakoissa
2033

Sää on arvaamatonta ja lunta on vähäisesti
2038

Uusi yöttömän yön festivaali kerää Rovaniemelle yli 100 000 kävijää
2043

Haaparanta-Rovaniemi-Sodankylä junayhteys aloittaa
2048

2050

Viileä ilmasto vetää matkailijoita kaikista varallisuusluokista

STRATEGISTEN INTRESSIEN SOLMUKOHTA

Synteesi

STRATEGISTEN INTRESSIEN SOLMUKOHTA

Rovaniemi hubina:

Rovaniemi on kehittynyt sotilaallisen yhteistyön, energiantuotannon, luonnonvarojen, kaivosteollisuuden ja logistiikan myötä Pohjois-Euroopan strategiseksi keskuksiksi.

Mielikuvat Rovaniemestä:

Ilmapiiri on militantti ja kylmä.

Kaupungin resurssit:

Aika-ajoin puolustusvoimien ja sotilaallisen yhteistyön vaateet sitovat kaupungin resursseja, myös maankäytössä.

Elinkeinorakenne muuttuu, mutta muutos aiheuttaa myös haasteita:

Kehitys herättää myös tyytymättömyyttä, sillä lisääntyneet sotaharjoitukset sekä energia- ja kaivoshankkeet ovat johtaneet myös luonto- ja virkistysalueiden vähenemiseen, mikä vaikuttaa paikallisväestöön ja matkailijoiden määrään.

Kylät piristyvät:

Toisaalta kylät ovat saaneet kaivattua muuttoliikettä ja uusia asukkaita teollisuuden ja puolustusalan osaajista.

STRATEGISTEN INTRESSIEN SOLMUKOHTA

Maanpuolustus ja uusteollistuminen uudistavat elinkeinorakennetta

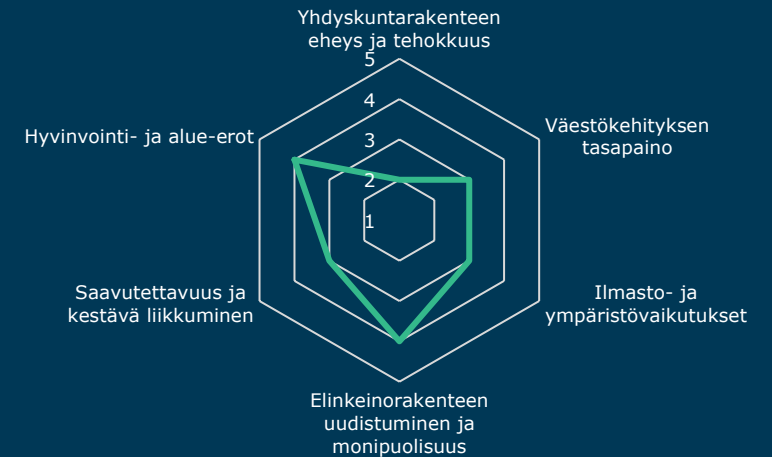
Vuoteen 2050 mennessä Rovaniemi on kehittynyt Pohjois-Euroopan strategiseksi solmukohdaksi, jossa yhdistyvät sotilaallinen yhteistyö, logistiikka, energiantuotanto, kiertotalous ja luonnonvarojen hyödyntäminen. Valtiolliset ja kansainväliset toimijat ovat vahvasti läsnä Rovaniemen kehittämisessä ja päätöksenteossa. Matkailijat ja osa asukkaista ovat säikähtäneet militanttia ilmapiiriä ja teollista estetiikkaa.

Kaupunkiin on perustettu **NATO-tukikohta**, joka toimii Pohjolan puolustuksen keskuksena ja tukee laajoja sotilasharjoituksia arktisella alueella. Sotilasinfrastruktuuri on laajentunut huomattavasti, ja **lentokentän ympärille on noussut uusia tiloja tukemaan logistiikkaa ja huoltotoimia**. Tämä on tuonut mukanaan kasvavan kansainvälisen väestön, sotilasperheitä ja puolustusalan asiantuntijoita, jotka asuvat erityisesti uusilla asuinalueilla keskustan laitamilla.

Junayhteys Norjan Narvikiin on avannut Suomelle uuden logistisen yhteyden, ja Arktiksen sulamisen vuoksi merikuljetukset Pohjois-Amerikkaan ja Itä-Aasiaan ovat mahdollisia ennätysajassa. Samalla kansainvälisen strategisen lentoliikenteen määrä on kasvanut puolustustoiminnan, logistiikan ja teollisuuden vuoksi.

1 = Huono
2 = Jokseenkin huono
3 = Neutraali
4 = Jokseenkin hyvä
5 = Hyvä

Vaikutukset

Konfliktit eri toimijoiden ja intressien välillä kasvavat – mutta myös verotulot kasvavat

2023

Huoli turvallisuudesta kasvaa

2028

EU:n uuden teollisuusstrategian rahoitus astuu voimaan

2033

NATO-tukikohta perustetaan

2038

Suurten voimalahankkeiden rakentaminen

2040

Asukkaiden ja matkailijoiden määrä vähenee

2045

Junayhteydet Narvikiin alkavat

2050

SITOWISE

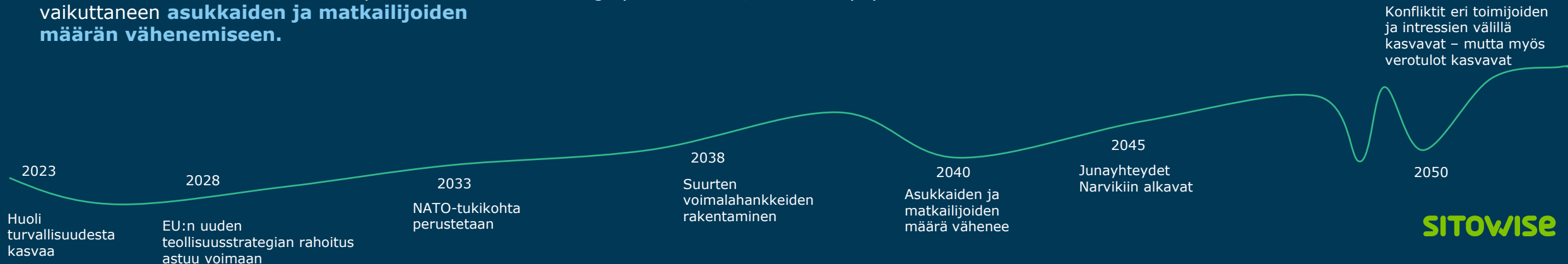
STRATEGISTEN INTRESSIEN SOLMUKOHTA

Maanpuolustus ja uusteollistuminen uudistavat elinkeinorakennetta

Rovaniemen toinen suuri muutos on tapahtunut energiantuotannossa. Kaupungin **ympärille ja Lappiin on rakennettu laajasti ja monipuolisesti uusiutuvan energian tuotantoa**, jota pyritään hyödyntämään ja jatkojalostamaan mahdollisimman laajasti. Aurinko- ja biovoimaloiden rinnalle on saatu myös tuulivoimaa tutkateknologian kehittyessä. Myös uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä vetytehtaita on rakennettu. Energiantuotannon ohella on kasvanut myös energiankäyttö. Pohjolan suurimmat datakeskusten keskittymät ja muut teollisuuslaitokset tarvitsevat paljon sähköä. Samaan aikaan Lapin kaivostoiminta on laajentunut myös Rovaniemelle, sillä uuden teknologian avulla Rovaniemeltä pystytään louhimaan mm. kultaa, kobolttia ja nikkeliä. Toisaalta energia- ja kaivoshankkeet pirstovat ja heikentävät luontoalueita, minkä epäillään vaikuttaneen **asukkaiden ja matkailijoiden määrän vähenemiseen**.

Talvimatkailusesonki on muutenkin lyhentynyt lumisen kauden lyhennyttyä. Energiantuotanto on tarjonnut työllistymismahdollisuuksia rakennusvaiheessa, mutta tuotanto ei juuri työllistä, sillä se toteutetaan etäohjauksena sijoittajien kotimaista. Tilanne on sama myös datakeskusten osalta. Kaupunki ja valtio ovat satsanneet TKI-toimintaan teknologia-, puolustus- ja energiateollisuudessa. **Näin onnistutaan välttämään uhkakuva, jossa Rovaniemi ja Lappi toimivat "alkutuotannon siirtomaana"**, josta energia ja luonnonvarat vietäisiin Suomen rajojen ulkopuolelle korkeamman asteen jalostusta varten. Matalan ympäristöriskin tuotantolaitosten läheisyyteen on myös muodostunut asuinalueita, joissa asuminen, työ ja innovaatiotoiminta kohtaavat. Rovaniemi on kansainvälisesti tunnettu kokeilevista energiayhteisöistään, kuten Vetykylästä.

Kaupunki on laajentunut maanpuolustuksellisten intressien vuoksi hajautetusti. Rovaniemi näyttää esimerkkiä siitä, millaiselta moderni teollisuuskaupunki näyttää yhdistettynä pienimittakaavaiseen asumiseen. Etäisyydet etenkin uusien asuinalueiden välillä ovat pitkät, ja niihin sijoittuneet paikalliset palvelut ovat vähentäneet kaupunkikeskustan vetovoimaa. Kyläasumisen subventointi valtion taholta on myös strateginen intressi, jotta laajat alueet pysyvät asuttuna. Osa vanhoista kylistä on onnistunut nousemaan uusien alojen ja tukien myötä, mutta osa on kuihtunut ja eriarvoisuus asuinalueiden välillä on suurta. Joukkoliikennettä kylille ei saada järjestettyä edes valtion avokätisillä tuilla.

KAUPUNKI KASVAA SISÄÄNPÄIN

Synteesi

KAUPUNKI KASVAA SISÄÄNPÄIN

Yhteinen tahtotila:

Kehityksen muutosvoima on kaupungin yhteinen tahtotila kaupunki uudistuksen tarpeellisuudesta, jota on edeltänyt vuosien poliittinen kädenvääntö.

Luontoa säästävä rakentamistapa:

Uudistuksella toteutetaan tiiviimpää, vihreämpää ja viihtyisämpää Rovaniemeä, joka vähentää energiankulutusta ja säästää lähiluontoa.

Elinkeinojen uusi vire:

Palvelualat ja kaupunkimatkailu ovat saaneet uudistuksesta piristysruiskeen, mutta elinkeinorakenne ei ole varsinaisesti uudistunut.

Alue-erot ja pahoinvointi:

Keskustan vetovoima kasvaa, mutta lähiöt ja erityisesti niiden nuoret jäävät vähemmälle huomiolle, millä on pitkäkestoisia negatiivisia vaikutuksia. Sote-palvelut siirtyvät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle, joka vaikeuttaa ongelman ratkaisua.

Saavutettavuuden paraneminen:

Lentoliikenteen hintojen nousuun on varauduttu parantamalla raideyhteyksiä ja rakentamalla uusia. Tiivis rakenne mahdollistaa myös paremmin kaupungin joukkoliikenteen kehittämisen.

KAUPUNKI KASVAA SISÄÄNPÄIN

Parhaat paikat menestyvät, mutta alue-eroja ei saada poistettua

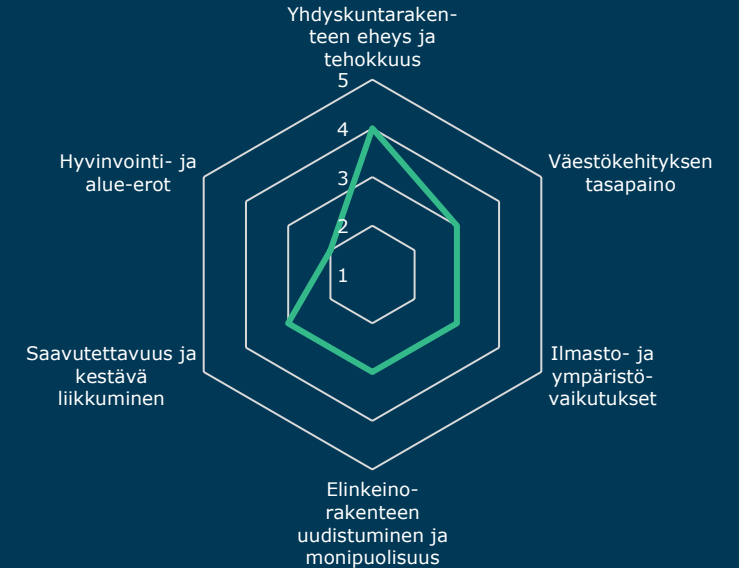
Kaupungin pitkäjänteinen päätöksenteko on tuottanut tulosta ja Rovaniemi onnistuu tiivistämään ja tehostamaan kaupunkia viihtyisästi. Tiivistäminen johtaa lähiluonnon säästämiseen. Lähiöt eivät ole kuitenkaan kehittyneet yhtä suotuisasti kuin keskeisimmät alueet. Nuorison jaksamisen haasteisiin ei suhtauduta riittävällä vakavuudella joka näkyy erityisesti lähiöissä ongelmien kasautumisena.

Tonttien rakennusoikeutta on saatu lisättyä ja rakennuksia korotettua maltillisesti. Yhdenmukainen linja on houkutelut rakennuttajia ja sijoittajia erityisesti keskustaan ja parhaille paikoille. Pientalo- ja kyläalueiden vanheneva väestö kannattaa saavutettavien palveluiden ehdoilla rakentamista. Asuntotarjonta on saatu pidettyä suhteellisen vakaana täydennysrakentamisella ja harkituilla nykyisten alueiden laajentamisilla maltillisen väestökasvun tilanteessa. Ongelmana on parhaiden paikkojen korkea hinnat.

Rovaniemen **ulkoisen saavutettavuus perustuu nykyistä enemmän raideliikenteeseen**, sillä pääradan kapasiteetti on tuplaantunut. VR liikennöi myös Ruotsista Rovaniemelle. Lentoliikenne kasvoi 2020-luvun loppuun saakka, kun lentoasemaa kehitettiin, mutta kasvu taittui lentoliikenteen verotuksen uudistuessa. Vähäpäästöisten polttoaineiden ja sähkölentokoneiden tulo on ollut odotettua hitaampaa, jota ennakoitiin raideliikenteen aikaisella kehittämisellä.

1 = Huono
2 = Jokseenkin huono
3 = Neutraali
4 = Jokseenkin hyvä
5 = Hyvä

VAIKUTUKSET

Kädenvääntö tiivistämisestä
2023

2028

Kaupunki-uudistuksesta poliittinen päätös

2033

Nuoriso oireilee jaksamisen ja mielenterveyden kanssa - lähiöissä ongelmat kärjistyvät

Rovaniemi saa palkinnon uudistuneesta keskustasta

2038

Energiantuotanto vihdoinkin puhdasta

2043

Tietyt alueet eivät houkuttele asukkaita

2048

Tiivis kaupunki tukee palvelualueiden kasvua

2050

SITOWISE

KAUPUNKI KASVAA SISÄÄNPÄIN

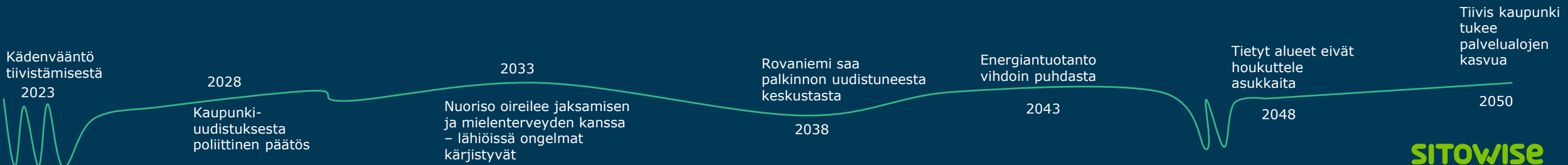
Parhaat paikat menestyvät, mutta alue-eroja ei saada poistettua

Kaupungin tavoitteena on ollut tasapainoinen aluekehitys, mutta vuosittaiset resurssit ovat olleet liian pieniä eriytymisen pysäyttämiseksi. Valtion lähiöohjelmia on toteutettu vain harvakseltaan. Samanaikaisesti nuorison mielenterveyden ja jaksamisen haasteisiin ei suhtauduta 2020-luvulla riittävällä vakavuudella, mikä kuormittaa tulevana vuosikymmeninä kaupunkia monin eri tavoin. Ongelmana on myös sote-palveluiden siirtyminen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle, jolloin Rovaniemi jakaa resursseja yhä useamman kunnan kanssa. Potentiaalisimpia lähiökortteleita on saatu uudistettua, mutta kokonaisuus on jäänyt vajaaksi, eivätkä rakennusliikkeet ja asuntosijoittajat ole erityisen kiinnostuneita siitä. Myös taloyhtiöiden on ollut vaikea saada remonttilainoja. Kyläalueiden väestömäärä on pysynyt suhteellisen vakaana ja asuntojen hinnat ovat edullisia, vaikkakin kunto on paikoitellen huono.

Aukkaiden toiveisiin vehreyden lisäämisestä on vastattu ottamalla viherkerroin osaksi kaupunkisuunnittelua, mikä on merkittävästi kasvattanut kaupunkivihreän määrää. Suunnittelussa on hyödynnetty luontopohjaisia ratkaisuja, kuten lisäämällä suuria puita kaupunkikuvaan ja ohjaamalla hulevesiä hulevesipainanteisiin. Samalla kestävä liikumisen olosuhteita on parannettu merkittävästi, kun pysäköintiä on ohjattu pysäköintilaitoksiin ja katutilaa vapautettu kävelylle ja pyöräilylle. Taloustilanne kestää suhteellisen vakaana ja palveluverkko pystytään pitämään pitkään lähes nykyisessä laajuudessaan. Kaupungin päätöksenteossa fokusoidaan paikallisia asukkaita, mikä herättää luottamusta kaupunkia ja päätöksentekijöitä kohtaan. Toisaalta nuoret ja nuorten keskuudessa lisääntyneet ongelmat ovat olleet väliinputoajia.

Rovaniemen elinkeinorakenne on monipuolistunut, mutta ei varsinaisesti uudistunut. Kaupunkimatkailun kehittyminen on tarjonnut vaihtoehdon perinteisille resorteille. Tämä on tuonut uutta virettä ja Rovaniemelle tullaan kauempaakin. Myös kulttuuri-, hyvinvointi-, elämys- ja ravintolapalvelut sekä uudet tietotyön muodot menestyvät.

Tehostunut maankäyttö ja tiivistynyt asuminen on pienentänyt kaupungin hiilijalanjälkeä ja energiankulutusta. Rovaniemi tuottaa uusiutuvaa energiaa moderneilla teknologioilla ottamalla talteen hukkalämpöä- ja liike-energiaa. Aurinkoenergiaa voidaan tuottaa aiempaa paremmin myös tiiviissä kaupunkirakenteessa. Ilmastonmuutos näkyy kaupungissa selkeimmin talvien lyhentymisenä sekä säännöllisinä tulvina, jotka ovat ohjanneet rakentamista kauemmas jokirannoilta.

HALLITSEMATON LAAJENEMINEN

Synteesi

HALLITSEMATON LAAJENEMINEN

Ilmasto- siirtolaisuus:

Massiivinen väestönkasvu pakottaa kaupungin reagoimaan nopealla ja paikoin heikosti suunnitellulla uudisrakentamisella.

Hajauttava rakentaminen:

Rakentamista suunnataan koskemattomille luonto- ja viheralueille yhdyskuntarakennetta hajauttaen, mikä synnyttää kaupunki-infran ja palveluverkon osalta investointitarpeita.

Asuntopula:

Äkillinen väestömäärän kasvu synnyttää asuntopulan ja pitää asumisen hinnan korkealla.

Pohjolan talousihme:

Väestönkasvulla on positiivinen vaikutus työvoiman saatavuuden parantumisen, elinkeinorakenteen monipuolistumisen ja verotulojen kasvun osalta.

Kaupungin resurssit:

Uusien alueiden rakentaminen sitoo kaupungin resursseja ja fokusta, millä on vaikutuksia muiden alueiden elinvoimaan ja infran ylläpitoon.

HALLITSEMATON LAAJENEMINEN

Ennätyksellinen väestönkasvu ja asuntopula on pakottanut rakentamaan paljon ja nopeasti

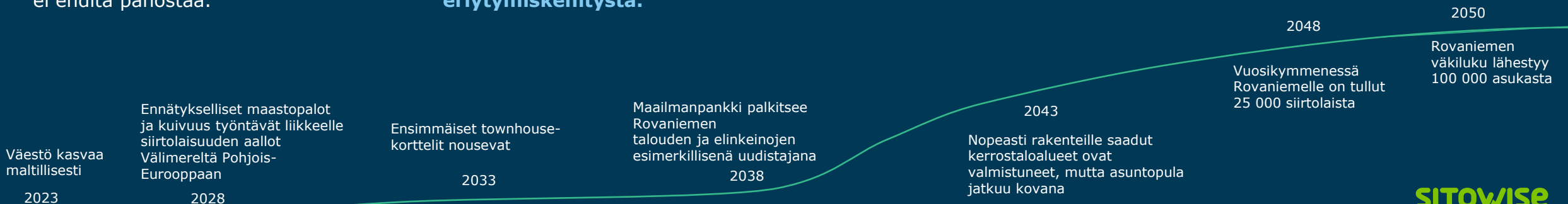
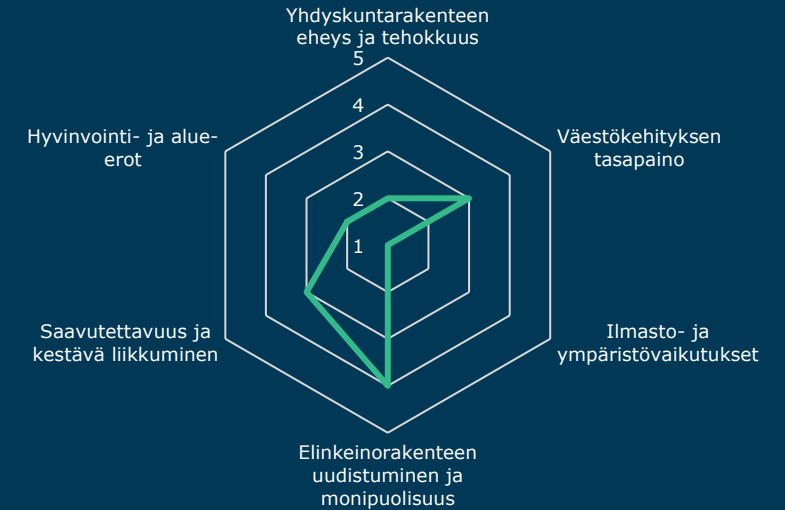
Vuoteen 2050 mennessä Rovaniemi on kokenut historiansa suurimman väestönkasvun: 2020-luvun lopun äkillinen ilmastoirtolaisuuden ja maahanmuuton kasvu Pohjois-Eurooppaan ovat nostattaneet väestönkasvun jopa 2 000 asukkaan vuosivauhtiin. Kaupunki on joutunut kiireellisesti reagoimaan kasvaneeseen asunto- ja palvelutarpeeseen.

Kovan asuntopulan vuoksi kaupunki on ottanut kaikki keinot käyttöönsä: **asumista on lisätty rakentamalla uusia asuinalueita ja laajentamalla jo olemassa olevia.** Kerrostaloalueita on noussut etenkin vuokra-asumista tarvitseville siirtolaisille. Pientaloalueiden laajennuksiin on noussut muuttajille omakotitaloja ja townhouseja. Kasvun keskellä keskustan vehreyteen ja viihtyisyyteen ei ehditä panostaa.

Asuntokanta on monipuolistunut, mutta poikkeuksellisen kysynnän vuoksi **hintataso on ennätyskorkea.** Tästä on koitunut ongelmia kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnassa. Asuntojen lyhytvuokrausta on jouduttu rajoittamaan. Nopeassa rakentamistahdissa myös uusien asuntojen ja asuinympäristöjen laatu on kärsinyt, **eikä kaupunki ole pystynyt välttämään alueien eriytymiskehitystä.**

1 = Huono
2 = Jokseenkin huono
3 = Neutraali
4 = Jokseenkin hyvä
5 = Hyvä

Vaikutukset

HALLITSEMATON LAAJENEMINEN

Ennätyksellinen väestönkasvu ja asuntopula on pakottanut rakentamaan paljon ja nopeasti

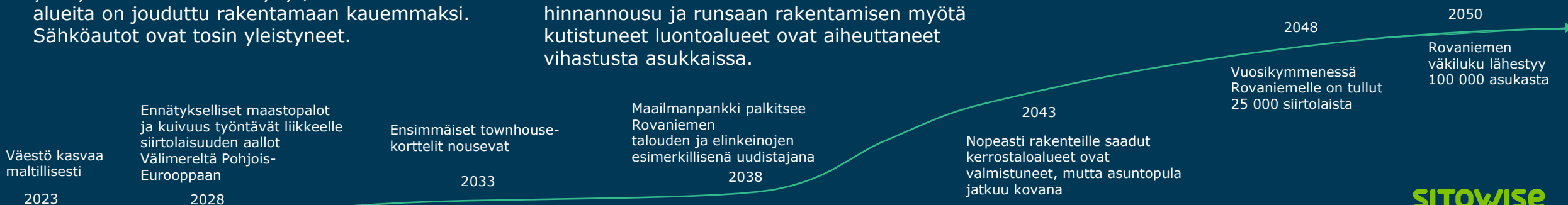
Lisärakentamista on tehty paljon luonto- ja viheralueille. Luonnonläheisyyttä kaipaavia kaupunkilaisia onkin alkanut siirtyä kaupunkialueelta kyliin. Ilmastonmuutos on kuitenkin heikentänyt luonnon monimuotoisuutta kaikkialla. Runsas rakentaminen on lisännyt hiilipäästöjä ja vähentänyt hiilinieluinä toimivien alueiden määrää. Samoin energiantarpeen nopeassa kasvussa on jouduttu turvautumaan suurempaan puun ja turpeen polttoon, mikä on lisännyt päästöjä.

Ennätyskasvu on tuonut **painetta palveluille ja infrastruktuuriin.** Etenkin uusia päivittäistavarakauppoja, päiväkoteja, kouluja ja harrastuspaikkoja tarvitaan lisää, mutta suureen tarpeeseen on haastavaa vastata. Muut palvelut, kuten ravintolat ja erikoisliikkeet, ovat lisääntyneet kysynnän myötä. Liikenteessä yksityisautoilu on lisääntynyt, koska uusia alueita on jouduttu rakentamaan kauemmaksi. Sähköautot ovat tosin yleistyneet.

Tiestö kuitenkin kuluu entisestään, eikä korjausvelkaa ole ehditty lyhentämään, sillä resurssit on vahvasti sidottuja uusien alueiden infrarakentamiseen. Ennen siirtolaisaaltoa alkaneet raidehankkeet ovat kuitenkin valmistuneet ja avanneet uusia yhteyksiä mm. Torniossa Haaparannan kautta Ruotsiin ja Norjaan. Lentoaseman merkitys on kasvanut kasvaneen kansainvälisen väestön myötä. VT 4 linjataan uudelleen kasvun mahdollistamiseksi. **Uusiutuvan energian hankkeita ei ole ehditty suunnittelemaan ja luvittamaan, koska resursseja on priorisoitu asuinalueiden ja palveluiden kehittämiseen.**

Kaupungin **väestö on monimuotoistunut ja kansainvälistynyt** ennennäkemättömästi. Väestörakenteen vanheneminen hidastuu nuorten siirtolaisten tasoittamana. Uudet asukkaat on otettu varsin hyvin vastaan, sillä kansainvälisyys on tuttua matkailun kautta. Toisaalta asumisen hinnannousu ja runsaan rakentamisen myötä kutistuneet luontoalueet ovat aiheuttaneet vihastusta asukkaissa.

Työvoiman tarjonta on kasvanut merkittävästi, ja iso osa tulijoista onkin saanut korkeakoulutuksen. Uudet osaajat ovat synnyttäneet uusia työpaikkoja yrityksiä kiertotalouteen, Lapin ruokateollisuuteen ja luoville aloille. Etelä-Euroopan matkailualueilta tulleet siirtolaiset ovat työllistyneet alan tuntevinä hyvin Rovaniemen matkailuun. Osalle tulijoista työllistyminen on vaikeampaa, mutta kaupunki osoittaa edelläkävijyyttä kotouttamalla tulijoita heidän tarpeidensa mukaan. Teknologia- ja TKI-toiminta ovat kasvaneet uusien yritysten, osaajien ja lisääntyneen korkeakouluyhteistyön myötä. Korkeakoulujen uudet poikkiteolliset koulutuslinjat ovat suosittuja. **Tulijoille vaadittavista investoinneista huolimatta kaupungin talous on kasvaneiden verotulojen myötä ennennäkemättömässä iskussa; puhutaan Pohjolan talousihmeestä!**

KULUVA JA KUIHTUVA ROVANIEMI

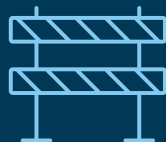
Synteesi

KULUVA JA KUIHTUVA ROVANIEMI

Kaupunki henkitorissaan:

Vuonna 2050 väkiluku on 45 000, mikä on edelleen johtanut toistuviin työttömyysaaltoihin ja verotulojen romahtamiseen. Lapin yliopiston lakkauttaminen on viimeinen niitti vaikeroivalle kaupungille.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset:

Lisääntyneet sään ääri-ilmiöt ovat rasittaneet kaupungin infraa ja luontoa. 2040-luvulla jokien tulviminen aiheuttaa suurtulvia, joista seuraa merkittäviä tuhoja.

Kuntatalouden romahdus:

Kuntatalouden tila on ollut heikko ja päätöksenteko riitaista, mikä on johtanut kriittisen infran ylläpidon laiminlyöntiin ja palveluverkon supistamiseen sekä heikkoon luottamukseen päätöksentekoa kohtaan.

Ekosysteemin muutokset:

Talvien lyhentyminen ja kesien pidentyminen ovat muuttaneet ekosysteemiä, vaikuttaen heikentävästi arktisten lajien elinolosuhteisiin ja parantaen eräiden lajien viljelymahdollisuuksia.

Matkailun haasteet:

Talvimatkailu on siirtynyt Rovaniemeltä pohjoisemmaksi. Kasvukauden pidentyminen on lisännyt maa- ja metsätalouden mahdollisuuksia, mutta myös riskejä.

KULUVA JA KUIHTUVA ROVANIEMI

Rovaniemi rämpii kriisistä toiseen eikä pärjää omillaan

2050-luvulle tultaessa Rovaniemi kohtaa triplakriisin: supistuva väestö, ilmastonmuutoksen kiihtyminen ja kuntatalouden romahdus asettavat kaupungin vaikeaan asemaan. Kahdessa vuosikymmenessä Rovaniemen väkiluku on pienentynyt kolmanneksella. Hallinnon kykenemättömyys varautua ilmastonmuutokseen näkyy kuntatalouden sakkaamisena ja päätöksenteko on riitaista. Lapin yliopiston lakkauttaminen heikentää entisestään tulevaisuuden kasvunäkymiä.

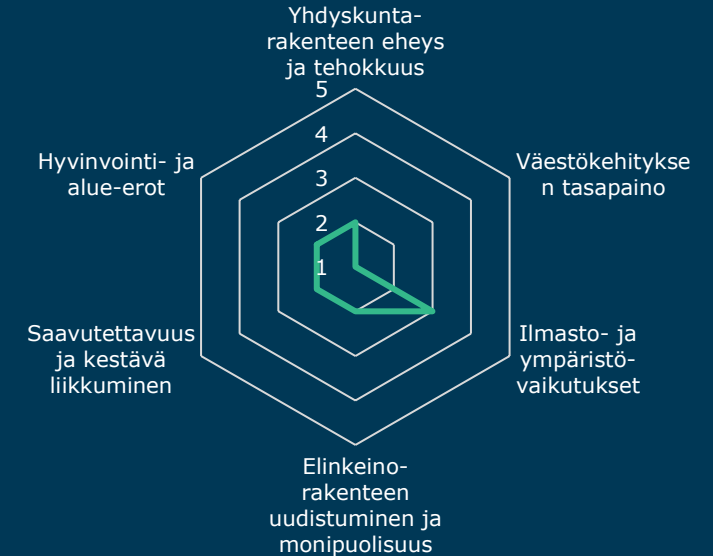
2030-luvulla Rovaniemen väestönkasvu hidastui ja kääntyi laskuun, joka edelleen kiihtyi 2050-lukua kohden. Suurimpia syitä ovat olleet syntyvyyden laskun jatkuminen sekä nuorten aikuisten ja perheiden kiihtynyt muuttovirta etelään. Maahanmuutto ei ole pystynyt paikkaamaan muuttotappiota, sillä suurin osa maahanmuuttajistakin on asettunut suurempiin kaupunkeihin. **Vuonna 2050 väkiluku on 45 000.**

Väestönlaskun vuoksi asuntomarkkinat ovat hiljentyneet ja asuntojen hinnat laskeneet.

Uusia asuntoja ei juuri rakenneta. Nykyistä asuntokantaa pyritään ylläpitämään, mutta etenkin haja-asutusalueilla asuntoja on jäänyt tyhjilleen. **Ilmastonmuutos ja talouden kriisit iskevät pahimmin alueisiin, joilla on mennyt jo pitkään huonosti. Väestön ja verotulojen vähetessä kaupungin palveluverkkoa on supistettu dramaattisesti.** Väestön vanheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat ovat rasittaneet sote-palveluita entisestään. Toisaalta monet palveluista hoidetaan näppärästi etäyhteydellä hologrammiteknologialla.

- 1 = Huono
- 2 = Jokseenkin huono
- 3 = Neutraali
- 4 = Jokseenkin hyvä
- 5 = Hyvä

VAIKUTUKSET

2023

Asukasluku
65 000

2028

Ennätystulvien vuoksi sadat asunnot kärsivät vaurioita ja tiestöä on pitkään poikki

2033

Verotulot ovat romahtaneet kolmanneksella ja Rovaniemi saa korotettua valtiontukea kriisikuntana

2038

Hopeahaprajuolaa ja omenapuita viljellään Rovaniemellä

Jokien tulvimisen aiheuttamat suurtulvat aiheuttavat paljon tuhoja
2043

Lapin yliopisto lakkautetaan
2048

Tulvasta ja yliopiston lakkauttamisesta ei toivuta, ilmapiiri on latistunut
2050

SITOWISE

KULUVA JA KUIHTUVA ROVANIEMI

Rovaniemi rämpii kriisistä toiseen eikä pärjää omillaan

Ilmastonmuutos on kuluttanut voimakkaasti kaupungin infraa. Tiestö ja viemäristö ovat rasittuneet sademäärien kasvusta ja lämpötilan vaihteluista. **Kuntatalouden tila on ollut niin heikko ja päätöksenteko niin riitaista, että kriittisen infran ylläpitoa on laiminlyöty. Kasvaneet sateet ja hulevedet aiheuttavat Kemijoessa säännöllisiä tulvia**, joiden myötä Saarenkylän, Koskenkylän, Rantavitikan ja Viirinkankaan alueet kärsivät poikkeuksellisia vahinkoja. Myös osia pääteistä jää säännöllisesti useiksi päiviksi vesimassojen alle. Tulvien aiheuttamat vahingot ja kuntatalouden romahdus ajavat Rovaniemen taloustilanteen hyvin haastavaksi ja aiheuttavat pelkoa jopa päätymisestä kriisikuntamenettelyyn.

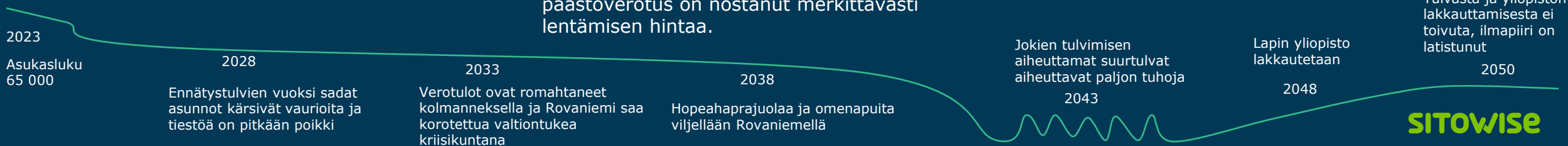
Talvien lyhentymisen ja vähälumisuuksien sekä kesien pidentymisen ja lämpeneminen ovat muuttaneet paikallista ekosysteemiä: arktisten lajien elinympäristöt ovat pienentyneet ja siirtyneet pohjoisemmaksi, kun taas vieraslajit ovat lisääntyneet.

Metsätalous kärsii roudan vähenemisestä, lisääntyneistä myrskytuhoista ja tuholaitosten lisääntymisestä. Lisääntyneet sateet ovat hankaloittaneet viljelyä, mutta kasvukauden pidentyminen on kasvattanut satomääriä ja mahdollistanut uusien lajien kuten hopeahaprajuolan viljelyn. Poronhoitoa ovat haitanneet jäkälän vähentyminen sekä loisten lisääntyminen. Luontoalueiden määrä ei ole vähentynyt, sillä asukkaita ja matkailijoita on aiempaa vähemmän.

Supistuva väestökehitys ja näköalattomuus johtaa 2040-luvulla Lapin yliopiston lakkauttamiseen. Tällä on merkittävä vaikutus kaupungin ja koko Lapin osaamistasoon, työllisyyteen ja ilmapiiriin. **Matkailu on joutunut sopeutumaan ilmastonmuutokseen, kun talvimatkailu menestyy parhaiten pohjoisemmalla Lapissa.** Yritykset ovat lisänneet muita aktiviteetteja, kuten retkeilyä, melontaa ja pyöräilyä, mutta niitä tarjoavat myös muut alueet. Joulubrändi vetää aiempaa heikommin matkailijoita ja lentämisen päästöverotus on nostanut merkittävästi lentämisen hintaa.

Uusiutuvan energian hankkeiden, kuten tuulivoiman ja geotermisen energian rakentamisen ympärille on syntynyt uutta elinkeinotoimintaa. Kasvukauden pidentyessä maa- ja metsätalouden toimijoiden määrä on lisääntynyt riskien kasvusta huolimatta ja hiilinielujen kasvavan tarpeen myötä on metsän kasvattamisesta alettu maksamaan ylimääräistä korvausta, joka on tehnyt metsätaloudesta entistä kannattavampaa. Ikääntynyt väestö on johtanut myös sosiaali- ja terveyspalvelujen parissa työskentelevien määrän kasvuun.

Energiantuotannossa jokien vesimäärän kasvu on lisännyt vesivoimaloiden virtaamia, mutta se on samalla kuluttanut laitteistoa nopeammin. Myös ohijuoksutuksia on jouduttu tekemään useammin. Sähköverkkoa on siirretty suojaan ääri-ilmiöiltä maan alle. **Sähkön kulutus on laskenut väestömäärän vähetessä.** Lämmitystarve talvella on vähentynyt, mutta kesällä jäähdytystä tarvitaan enemmän.

3

Kehityskuva

MAANKÄYTÖN VISIO 2050

Kehityskuvasta yleisesti

Kehityskuva on visio siitä, millainen Rovaniemi on vuonna 2050. Kehityskuva toimii ikään kuin tulevaisuuskuvien ja skenaarioiden pohjalta valikoituneena koosteena, joka huomioi erilaiset kehityskulut ja vaikutukset. Lisäksi se sisältää asukkaiden, sidosryhmien ja kaupungin organisaation asiantuntijoiden työpajoissa esiin nostamat tavoiteltavat ja vältettävät kehityskulut.

Kehityskuva koostuu viidestä teemasta, jotka kuvaavat visiota ja sen tärkeimmät tavoitteet. Jokaisen teeman kohdalla on myös esitelty kehityskuvatyöpajoissa sekä kaupunkilaisille toteutetussa tulevaisuuskyselyssä (liite 2) teeman osalta nousseita nostoja, joita on hyödynnetty kehityskuvaa laadittaessa. Lisäksi kehityskuvan laadinnassa on hyödynnetty toimintaympäristöanalyysia (liite 1) ja sen sisältämiä ennusteita tulevaisuuden trendeistä ja megatrendeistä sekä Rovaniemen ilmastaselvityksen luontoympäristöjä ja ilmastoriskejä koskevia reunaehtoja ja suosituksia (liite 4).

Miten kehityskuvaan on päädytty?

Toimintaympäristöanalyysi

Työn ensimmäisessä vaiheessa on laadittu toimintaympäristöanalyysi Rovaniemen nykytilasta, tavoitteista sekä Rovaniemeen vaikuttavista kehitystrendeistä. Toimintaympäristöanalyysia varten tuotettiin myös Rovaniemen asukkaille kohdistettu tulevaisuuskysely.

Tulevaisuuskuvat

Yhdessä asukkaiden, sidosryhmien ja kaupungin edustajien kanssa on laadittu mahdolliset tulevaisuuskuvat, eli skenaarioita siitä, mihin suuntiin Rovaniemen kehitys voisi eri tilanteissa johtaa.

Kehityskuvatyöpajat

Kehityskuvatyöpajoissa käytiin läpi erilaisia tulevaisuuskuvia, joiden avulla on hahmoteltu toivottuja ja vähemmän toivottuja kehityskulkuja sekä pohdittu, mitä toivottujen kehityskulkujen toteutumiseksi tulisi tapahtua ja mitä vähemmän toivottavien kehityskulkujen toteutumisen välttämiseksi pitäisi tehdä.

Kehityskuva

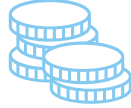
Työpajojen tulosten ja toimintaympäristöanalyysin pohjalta on laadittu tämä kehityskuva, eli visio Rovaniemen tilanteesta 25 vuoden päästä.

Kehityskuvavaiheen työpajojen tuloksista yleisesti

Ilmasto ja ympäristö

Positiivisena nähtiin ekologisuuden ja kestävän kehityksen korostuminen, erityisesti luontopohjaisten ratkaisujen ja ympäristöystävällisten käytäntöjen kautta. Viheralueiden lisääminen ja rakennetun ympäristön kehittäminen tukevat alueen vetovoimaa. Ilmastonmuutoksen kiihtyminen ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen ovat merkittäviä huolenaiheita, jotka vaikuttavat alueen vetovoimaisuuteen.

Elinkeinot ja talous

Elinkeinorakenteen monipuolistuminen nähtiin olennaisena alueen kestäväälle talouskasvulle. Matkailuelinkeinon monipuolistuminen ja yritysten tarjoamien työllisyysmahdollisuuksien lisääminen tukevat alueen taloudellista kehitystä. Kestävän matkailun edistäminen nähtiin keskeiseksi matkailun tulevaisuuden ja ympäristön hyvinvoinnin turvaamisessa. Myös kansainvälisyyden kasvu ja TKI-toiminnan panostukset nähtiin mahdollisuutena laajentaa elinkeinorakennetta. Haasteeksi tunnistettiin elinkeinoyksipuolistuminen - kuten liiallinen keskittyminen matkailuun - mikä voi heikentää alueen taloudellista vakautta.

Väestökehitys

Monipuolinen uuden väestön houkuttelu ja olemassa olevan väestön pitovoiman parantaminen nähtiin tärkeinä tavoitteina demografisten muutosten hallinnassa ja kriittisinä alueen elinvoimaisuuden varmistamisessa. Positiivisena pidettiin väestön ikärakenteen tasapainottamista, mikä edistää paikallista taloutta. Kuitenkin asuntomarkkinoiden haasteet, kuten hintojen kallistuminen, nähtiin haasteena eriarvoistumisen kasvun ja alueen houkuttelevuuden heikkenemisen osalta.

Hyvinvointi ja yhteisöllisyys

Palveluiden laajentaminen ja yhteisöelämän kehittämisen nähtiin tukevan alueen houkuttelevuutta. Kansainvälistymisen kautta rikastuva kulttuuri ja lisääntyvät yhteisölliset tapahtumat nähtiin mahdollisuutena luoda uudenlaista yhteishenkeä. Hyvien ja saavutettavien koulujen sekä sosiaalipalvelujen tärkeys tunnistettiin. Niiden saatavuus korostuu myös eriarvoistumisen ja nuorten syrjäytymisen riskin vähentämisessä.

Työpajojen tulokset

Kansalaisraadin tärkeimpinä pitämät toivottavat kehityskulut

Kansalaisraadin tärkeimpinä pitämät vältettävät kehityskulut

3

Kehityskuva

VISIO ROVANIEMESTÄ VUONNA 2050

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus

Kansalaisten ja sidosryhmien työpajoissa nostamia huomioitavia kehityskulkuja

Työpajoissa nostettiin esiin seuraavia **yhdyskuntarakenteen eheyteen ja tehokkuuteen** liittyviä toiveita ja tavoitteita, jotka on huomioitu kehityskuvaa laadittaessa:

Liikenne ja infrastruktuuri:

Erityisesti paikallisen julkisen liikenteen kehittäminen ja kauemmaksi suuntautuvan junaliikenteen yhteyksien parantaminen nähtiin tärkeinä keinoina vähentää yksityisautoilua ja liikenteen päästöjä. Yhdyskuntarakenteen tehokkuuden nähtiin tukevan kaupungin sisäistä, mutta myös kaupunkien välistä kestävää ja ympäristöystävällistä liikennettä.

Elinvoimaiset alueet:

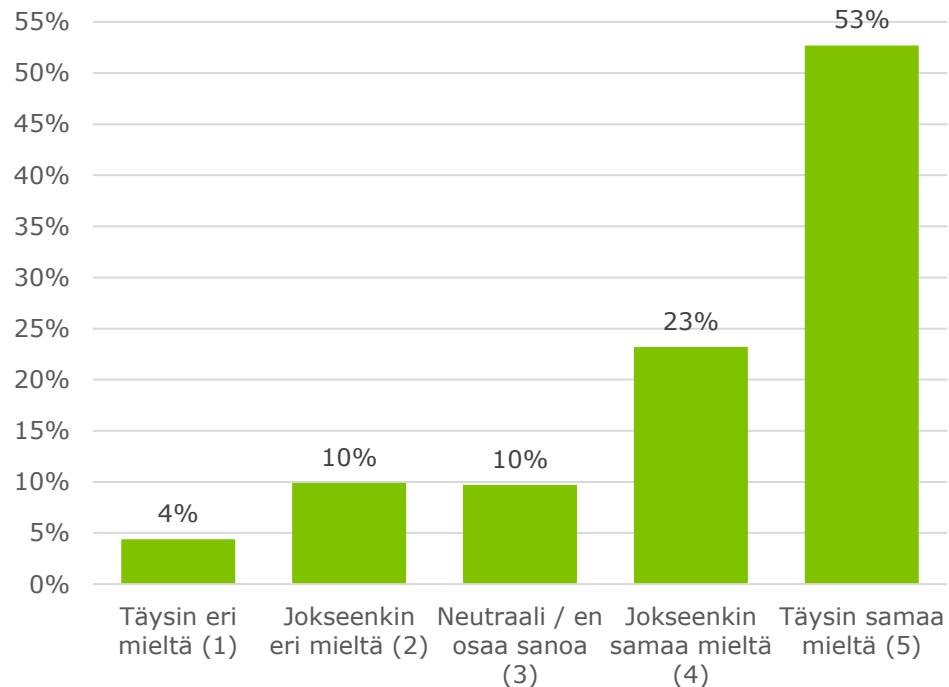
Kylien ja lähiöiden elinvoimaisuuden lisääminen nähtiin tarpeelliseksi matkailun, asukasmäärän ja paikallisen yhteisön kehittämiseksi. Elinvoiman kasvu tukee palveluverkon saavutettavuuden parantamista sekä paikallisten koulujen ja palveluiden hyödyntämistä, ja siten myös asumisen laatua ja houkuttelevuutta.

Viheralueiden säästäminen ja lisääminen:

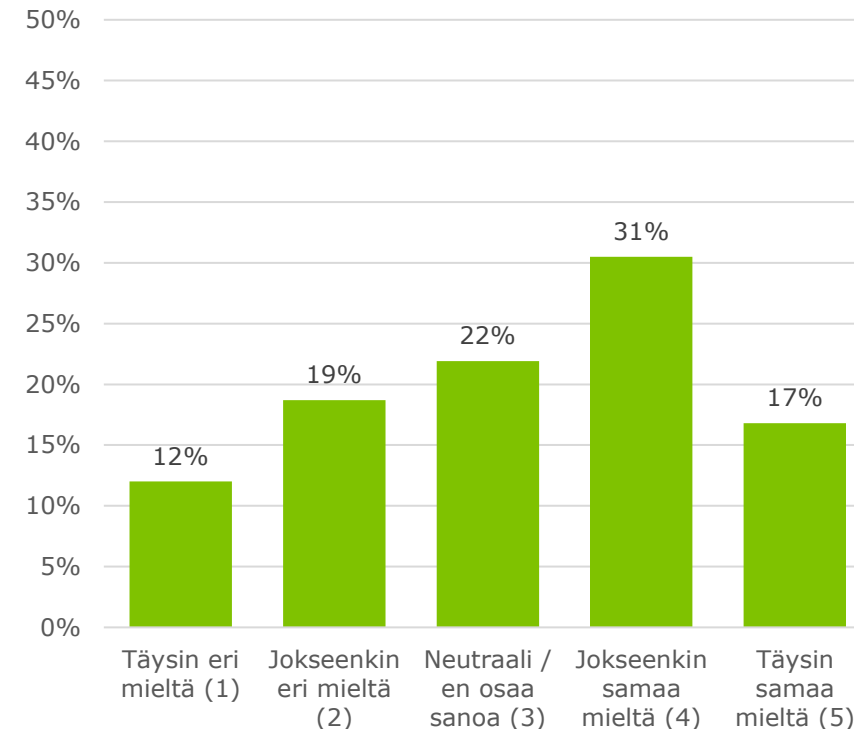
Kaupungin vehreyden ja viheralueiden lisääminen edistävät sekä luonnon tilan parantamista että kaupunkitilan viihtyisyyttä, mikä puolestaan auttaa houkuttelemaan uusia asukkaita ja turisteja. Esimerkiksi jokirannassa nähtiin mahdollisuuksia. Viheralueiden pirstaloitumista haluttiin välttää ja säästää olemassa olevia viheralueita.

Kehityskuvan laatimisessa hyödynnettyjä kyselytuloksia yhdyskuntarakenteen eheydestä ja tehokkuudesta

7. Rovaniemen keskustaan tulisi lisätä viihtyisiä viheralueita ja tapahtumapaikkoja sekä kävely- ja pyöräilyväyliä, vaikka se vaikeuttaisi esimerkiksi autoliikennettä ja pysäköinti siirtyisi kauemmaksi (n=474)

9. Hyväksyn alueellani täydentävän ja tiivistävän rakentamistavan, jos sillä parannetaan joukkoliikennettä, palveluita ja lähiympäristöä (n=475)

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus

Nykytila

Rovaniemen asutus on keskittynyt voimakkaasti keskustan alueelle, mikä tukee hyvin eheän kaupunkirakenteen toteuttamista. Yhteydet lähiöiden ja kauempana sijaitsevien kylien välillä on kuitenkin paikoin heikot muutoin kuin autolla liikkuesssa. Lisäksi painetta rakentamisen laajenemiselle uusille alueille on niin asumisen kuin matkailuelinkeinojenkin toimesta.

Visio

Kehitys edellyttää erilaisten näkemysten yhteensovittamista

Vuonna 2050 Rovaniemen yhdyskuntarakenne on entistä eheämpi. Eheä kaupunkirakenne yhdistettynä luonnonvarojen säästämiseen ja Rovaniemen luonnon säilyttämiseen luo vankan perustan kestävän kehityksen mukaiselle maankäytölle. Jatkuva vuoropuhelu eri intressiryhmien kesken sekä huomion kiinnittäminen uusiin trendeihin ja megatrendeihin on avainasemassa tuleviin haasteisiin reagoimisessa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Kestävän kehityksen nimissä on osattu tehdä valintoja, joiden avulla eri toimintoja, asumista, palveluita, luontoalueita sekä matkailun ja muiden elinkeinojen tilantarpeita on voitu yhteensovittaa.

Luontoalueet eivät ole pirstaloituneet ja siniviherrakenne on säilynyt yhtenäisenä. Turvemaille rakentaminen on lopetettu ja viheralueiden suojaksi on laadittu viherverkoston kehittämissuunnitelma, jossa on asetettu selkeästi muulta maankäytöltä suojattujen viheralueiden rajat. Eheä yhdyskuntarakenne tukee toimivaa arkea, kustannustehokasta infrastruktuurin järjestämistä ja luonnonsuojelua. Tehdyt valinnat eivät aina miellytä kaikkia ja myös kipeitä valintoja on intressejä yhteen sovitettaessa täytynyt tehdä. Uuden rakentamisen tarvetta on pyritty myös vähentämään korjaamalla olemassa olevaa rakennuskantaa.

Panostuksia keskustaan

Suurimmat kehityspanokset on kohdistettu keskusta-alueelle, missä viihtyisä jalankulkuympäristö on priorisoitu. Tiivistämiseen soveltuneita keskusta-alueita, kuten asemanseutu ja linja-autoasema, on täydennysrakennettu ja tiivis keskusta-alue on näin laajentunut. Kehittämisessä on löydetty tasapaino, jossa arvokkaat rakennukset on suojeltu, mutta muutoin mahdollistettu myös korkeampi rakentaminen, ihmisen mittakaava huomioiden. Keskusta-alueelle painottuneella täydennysrakentamisella ja tiivistämisellä on saavutettu merkittävää väestönkasvua kohdistuen se kestävästi olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen. Tiivis ja palveluiltaan

monipuolinen keskusta mahdollistaa asunnon löytämisen yhä useammalle, samalla kun viihtyisyyttä lisääviä elementtejä, kuten puistoja, katukasvillisuutta ja julkista taidetta on entistä enemmän. Keskittämällä pysäköintiä on mahdollistettu vihreämmät ja rauhallisemmat pihat ja kadut, mikä on parantanut jalankulun viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Erityisesti jokirannasta on kehittynyt suosittu ajanviettopaikka, jossa veden äärelle pääsy on mahdollista. Talvisin keskustan houkuttelevuutta tuetaan esimerkiksi riittävällä ja miellyttävällä valaistuksella, sekä talvista tekemistä ja elävyyttä katukuvaan tuovilla pulkkamäillä ja luistinradoilla. Muutokset ovat tehneet keskustasta houkuttelevamman paikallisille ja vierailijoille sekä parantaneet kaupungin imagoa.

Kestävämpää liikkumista

Eheä kaupunkirakenne mahdollistaa kestävän liikkumisen. Yhä useammalla arjen palvelut löytyvät kävelymatkan päästä ja joukkoliikenne yhdistää kylät ja erityisesti lähiöt saumattomasti keskustaan ja muihin alueisiin. Pysäköinti- ja liikenneatkaisut on suunniteltu tukemaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvua, mikä edistää ympäristön hyvinvointia ja vähentää yksityisautoilun tarvetta.

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus

Tavoitteet

Rovaniemi on yhdyskuntarakenteeltaan **eheä ja tehokas**.

Eheä kaupunkirakenne mahdollistaa **toimivan arjen** ja **kustannus- ja resurssitehokkaan infran** järjestämisen sekä yhtenäisen **sini- ja viherverkoston** turvaamisen.

Kaupungin keskusta on **tiivis, kävelijälle viihtyisä, palveluiltaan, työpaikoiltaan ja asuntojakaumaltaan kattava ja monipuolinen**, jolloin yhä useammalla on mahdollisuus löytää keskustasta asunto ja helppo arki.

Keskusta on myös **vehreä**. Asfaltin määrää on vähennetty, kasvillisuutta ja vettä läpäisevää pintaa on lisätty viihtyisyyden, asukkaiden hyvinvoinnin ja ilmastomuutokseen sopeutumisen vahvistamiseksi.

Vaikka uudisrakentamisen painopiste on keskustassa, panostetaan myös lähiöiden kehittämiseen palveluiden hyvän laadun ja **tasapainoisen aluekehityksen** turvaamiseksi.

**Väestökehityksen
tasapaino ja hyvinvointi-
ja alue-erot**

Kansalaisten ja sidosryhmien työpajoissa nostamia huomioitavia kehityskulkuja

Työpajoissa nostettiin esiin seuraavia **väestökehityksen tasapainoon ja hyvinvointi- ja alue-eroihin** liittyviä toiveita ja tavoitteita, jotka on huomioitu kehityskuvaa laadittaessa:

Asumisen kallistuminen:

Asumisen kallistumista pidettiin huonona ja sen katsottiin luovan riskin asuinalueiden eriarvoistumisen kasvulle ja aiheuttavan haasteita pienituloisille asukkaille. Asuntojen hinnannousu voi myös johtaa paikallisten poismuuttoon.

Hidas mutta myös liian nopea väestönkasvu:

Mikäli väestönkasvu pysähtyisi tai toisaalta myös hallitsemattoman nopea väestönkasvu nähtiin riskinä, joka tuottaisi haasteita alueiden tasapainoiselle kehitykselle erilaisten palveluiden saatavuudelle, laadulle tai riittävyydelle.

Nuorten hyvinvointi:

Nuorten mielenterveyshaasteet ja sosiaali- ja terveystoimen taloudellinen tilanne aiheuttavat huolta, että tällaisilla kehityskuluilla voi olla negatiivisia vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja tasapainoiseen väestökehitykseen.

Koulutusmahdollisuuksien heikkeneminen:

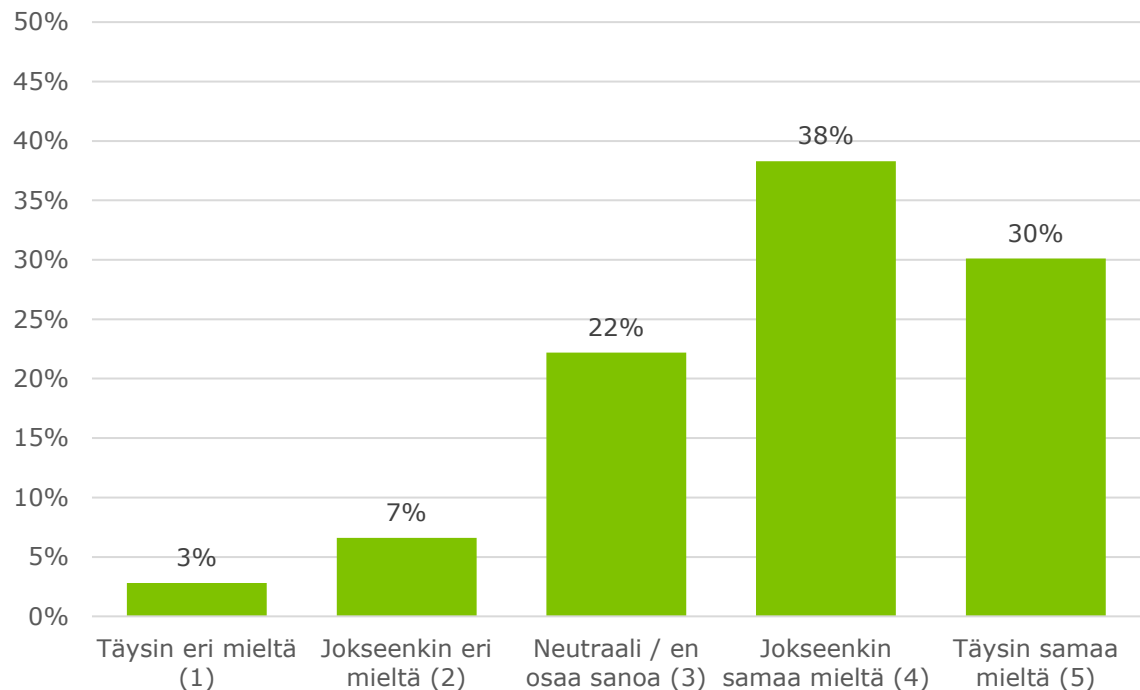
Koulutusmahdollisuuksien puutteet voivat luoda osaamisen kehitykselle haasteita, mikä aiheuttavat huolta. Yliopiston ja korkeakoulujen asemaa alueella pidettiin tärkeänä, jotta pystytään vastaamaan tulevaisuudessa mahdollisesti muuten syntyviin osaamisvajaisiin ja välttämään alue-erojen kasvua.

Uusien asukkaiden houkuttelevuus:

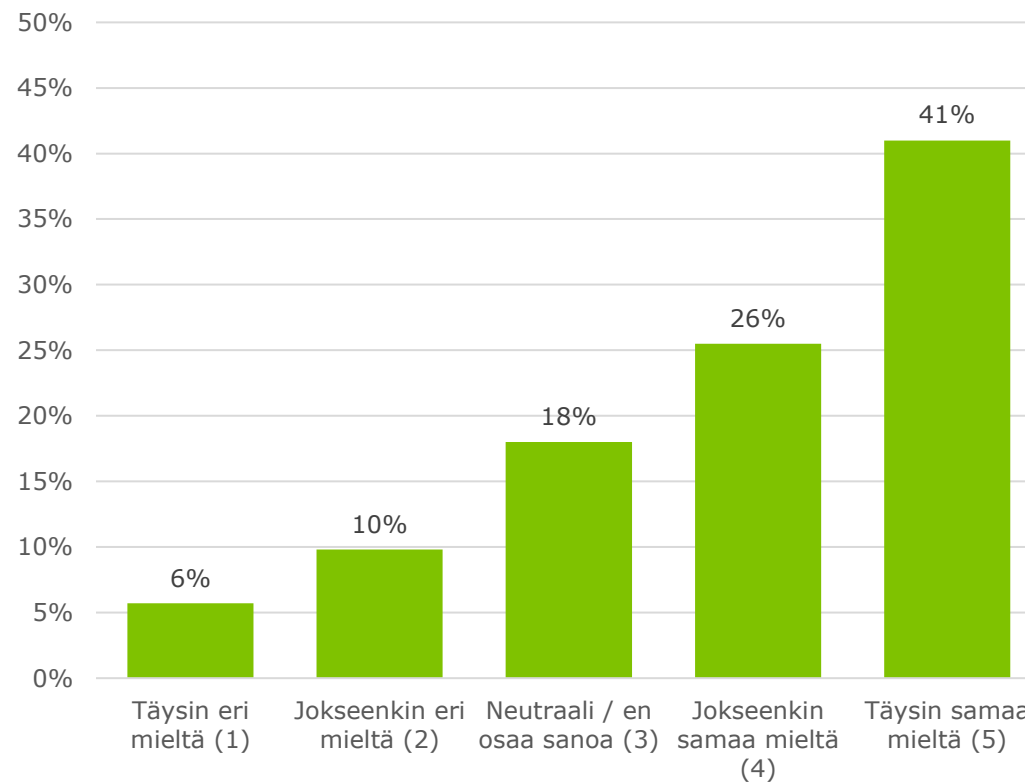
Uusien asukkaiden saaminen alueelle mainittiin toivottavana kehityssuuntana, mikä helpottaa väestön ikääntymisen hallintaa.

Kehityskuvan laatimisessa hyödynnettyjä kyselytuloksia väestönkehityksen tasapainosta, hyvinvointieroista ja alue-eroista.

5. Rovaniemellä tulisi edistää haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien (esimerkiksi pienituloiset, vieraskieliset, pitkäaikaissairaat) elinolosuhteita nykyistä aktiivisemmin (n=472)

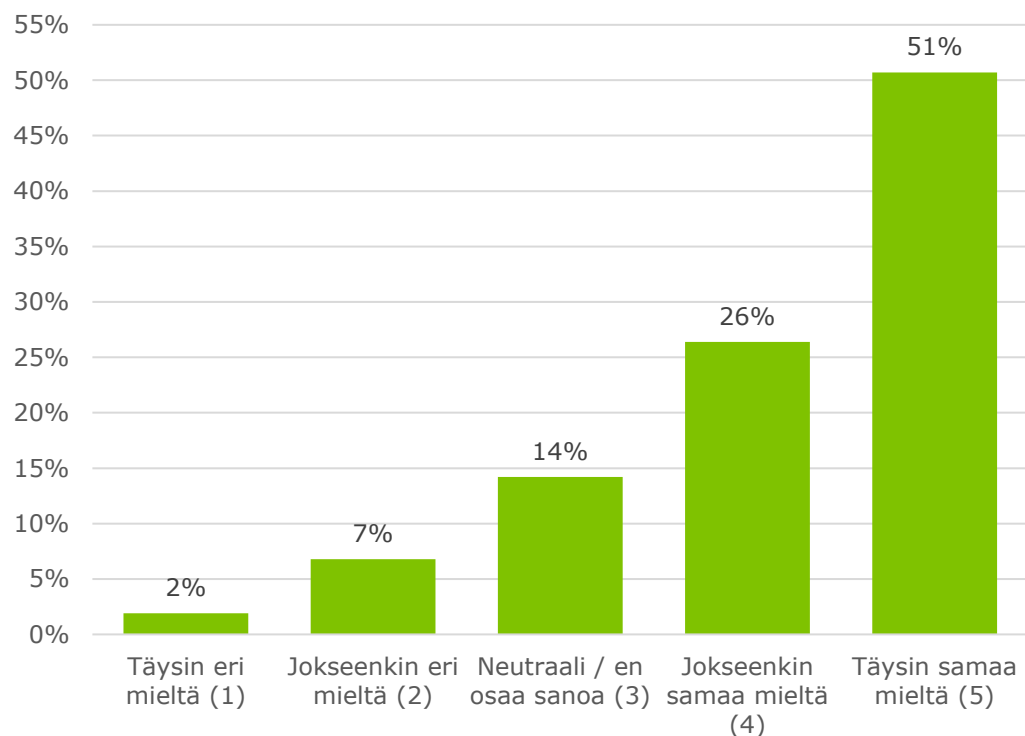

6. Asuinalueellani tulisi olla eri elämäntilanteisiin ja -vaiheisiin soveltuvia asuntoja (vuokra, omistus, kerrostalo, rivitalo, pientalo) (n=471)

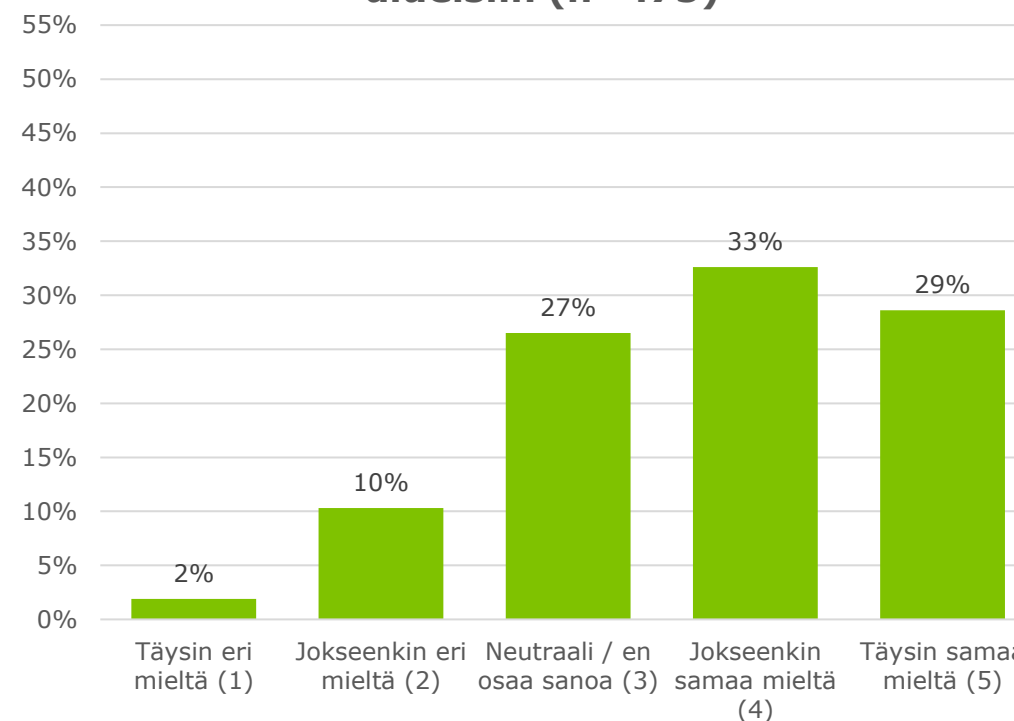

Kehityskuvan laatimisessa hyödynnettyjä kyselytuloksia väestönkehityksen tasapainosta, hyvinvointieroista sekä alue-eroista.

3. Mielestäni Rovaniemellä on tilaa eri-ikäisille, erilaisissa elämäntilanteissa oleville ja eri taustoista tuleville ihmisille (n=473)

4. Rovaniemen asuinalueiden välisiä eroja tulisi pyrkiä vähentämään nykyistä tehokkaammin, vaikka se tarkoittaisi vahvempaa panostamista tiettyihin alueisiin (n=475)

Väestökehityksen tasapaino, hyvinvointierot sekä alue-erot

Nykytila

Rovaniemen väkiluku kasvaa ja kaupungin väestöllinen huoltosuhde on koko maata ja verokkikaupunkeja parempi, mutta väestö ikääntyy. Kunnan alue on laaja, mikä aiheuttaa haasteita tasapainoiselle kehitykselle. Hyvinvointierot näkyvät kaupunginosien ja väestöryhmien välillä ja etenkin keskusta-alue sekä tietyt lähiöt sekä kylät erottuvat tarkasteluissa sosioekonomisesti heikompina alueina. Keskustan ulkopuoliset alueet, kuten lähiöt, ovat vaarassa joutua segregatiokehityksen sykliin, kun ne eriytyvät sosioekonomisesti ja rakennuskanta vanhenee.

Visio

Väestö kasvaa tasapainoisesti

Vuonna 2050 Rovaniemen kasvu on jatkunut tasaisena ja väkiluku on yli 80 000 henkeä. Ikääntyneen väestön osuus on kasvanut, mutta hyvä työllisyystilanne ja korkeakoulujen imu tuovat kaupunkiin lisää nuorta väkeä, uutta energiaa ja elinvoimaa. Korkeakoulut tähtäävät entistä enemmän kansainvälistymiseen houkutelukseen opiskelijoita eri puolilta maailmaa. Rovaniemellä edistetään yhteisöllisyyttä ja asukkaiden osallisuutta. Kaupunki

panostaa haavoittuvimmassa asemassa olevien hyvinvointiin ja luo edellytyksiä uusien asukkaiden, opiskelijoiden ja osajien pysyvälle asettumiselle.

Monipuolista asumista ja pitovoimaa

Väestöpohjan kasvattaminen on auttanut ylläpitämään laadukasta ja monipuolista palvelurakennetta. Hyvät palvelut ja asuminen ovat puolestaan houkutteleet uusia asukkaita muuttamaan Rovaniemelle sekä esimerkiksi opiskelijoita ja perheitä jäämään kaupunkiin, mistä on syntynyt positiivisen kehityksen kierrettä. Aluekehitystä on ohjattu siten, että eri alueet kehittyvät omien vahvuksiensa mukaisesti. Keskustaa on tiivistetty, infrastruktuuria parannettu ja monipuolisesta asuntojakaumasta on pidetty kiinni esimerkiksi lisäämällä perheasuntojen määrää. Lähiöissä on panostettu rakennuskannan korjaamiseen ja täydennysrakentamiseen ja luotu joustavia asumisratkaisuja, jotka palvelevat ihmisiä eri elämäntilanteissa. Panostuksilla eriytymiskehitystä on saatu tasoitettua, mutta sosioekonomiset erot ovat yhä olemassa. Pitkjänteiselle suunnittelulle ja resursseille on yhä tarvetta. Eri alueilla on tuettu omaehtoisen ja yhteisöllisyyttä luovan toiminnan syntyä ja esimerkiksi asukkaiden omaehtoinen viljely on edistynyt niin

kaupunkipuutarhojen ja yhteisöviljelmien kuin pihuille sijoitettavien viljelymahdollisuuksien avulla.

Saavutettavat palvelut kaikkien ulottuvilla

Kasvavan väestöpohjan ansiosta kaupungilla on mahdollisuuksia panostaa asukkaidensa hyvinvointiin esimerkiksi kehittämällä palveluverkkoa. Poikkihallinnollista yhteistyötä kaupungin organisaatiossa on lisätty tasapainoisen väestökehityksen ja palveluiden saavutettavuuden turvaamiseksi. Terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluihin sekä alueellisiin yhteyksiin on investoitu. Digitaalisten palveluiden avulla asukkaat voivat hyödyntää kaupungin tarjoamia palveluita aiempaa helpommin, mikä on auttanut erityisesti kauempana sijaitsevien kylien asukkaita palveluiden ollessa saatavilla ilman tarvetta matkustaa pitkiä etäisyyksiä. Palveluiden digitalisaatio on kuitenkin alkuvaiheessa aiheuttanut haasteita heille, joille digilaitteiden käyttö on ollut haastavaa, kuten ikääntyvälle väestölle. Luonnossa liikkuminen ja viheralueiden hyvä saavutettavuus lisäävät hyvinvointia ja Rovaniemen houkuttelevuutta.

Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot

Tavoitteet

Rovaniemen **väestö kasvaa** tasaisella tahdilla, mikä mahdollistaa investoinnit ja monipuoliset palvelut. Palveluiden saatavuudesta pidetään huolta sujuvalla poikkihallinnollisella yhteistyöllä.

Vaikka väestö ikääntyy, tuovat **korkeakoulut** nuoria, mikä tasapainottaa väestörakennetta. Myös **monipuolinen elinkeinorakenne** tukee monipuolista väestön kasvua ja työikäisen väestön muuttoa alueelle.

Tasapainoinen aluekehitys Rovaniemen seudulla huomioi alueiden omat vahvuudet ja erityispiirteet, mikä luo houkuttelevia asuinalueita.

Kaupungin kehityksessä on panostettu alueiden välisten **hyvinvointierojen kasvun estämiseen takaamalla monipuoliset palvelut eri puolilla kaupunkia**, mikä tukee asukkaiden hyvinvointia ja yhtenäisyyttä.

Palvelutarjonta on laadukasta ja palveluiden **saavutettavuus on parantunut**, mikä johtuu osin digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä.

Luonto- ja ilmastovaikutukset

Kansalaisten ja sidosryhmien työpajoissa nostamia huomioitavia kehityskulkuja

Työpajoissa nostettiin esiin seuraavia **luonto- ja ilmastovaikutuksiin** liittyviä toiveita ja tavoitteita, jotka on huomioitu kehityskuvaa laadittaessa:

Luontopohjaiset ratkaisut:

Ekologisuus ja kestävä kehitys korostuvat luontopohjaisten ratkaisujen ja ympäristöystävällisten käytäntöjen kautta, mitä pidettiin hyvänä asiana. Viheralueiden lisääminen ja rakennetun ympäristön viherryttäminen nähtiin tärkeinä toimenpiteinä ympäristön tilan parantamiseksi ja elämänlaadun lisäämiseksi.

Ilmastonmuutoksen syveneminen:

Ilmastonmuutoksen vaikutukset, mukaan lukien talvien lyheneminen ja sään aiheuttamat haasteet, nousivat merkittävinä huolenaiheina.

Luonnon heikkeneminen:

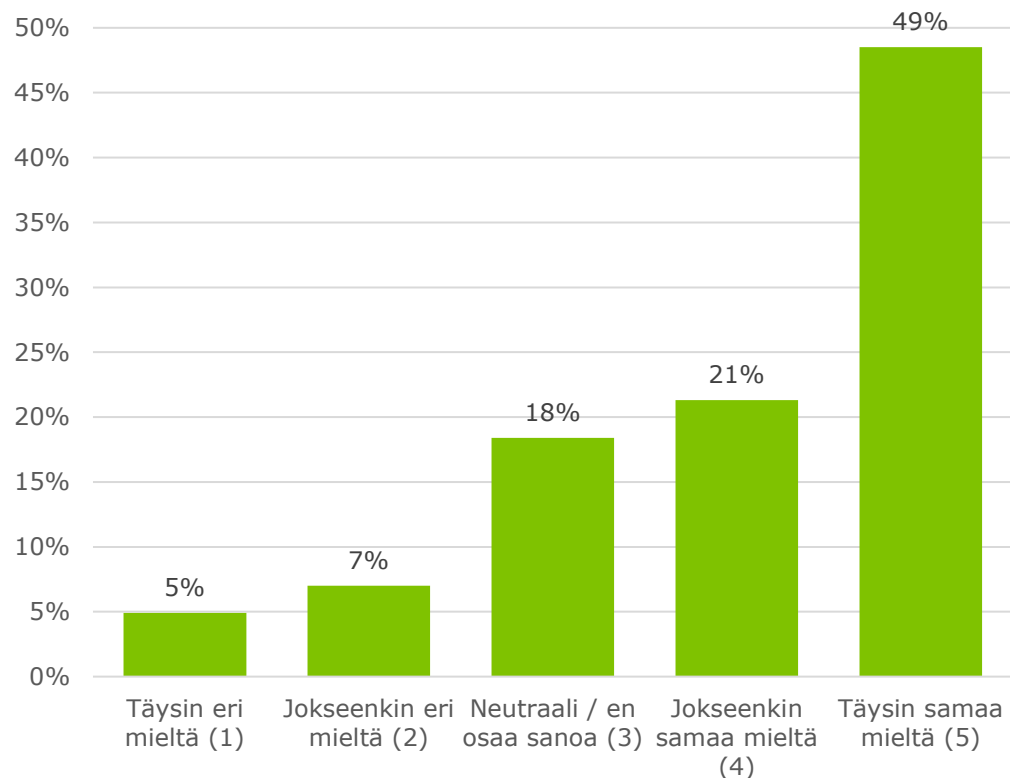
Ympäristöuhkien kasvu kuten luonnon monimuotoisuuden väheneminen, maiseman pirstaloituminen, saastuminen ja luonnonrauhan häiriintyminen nähtiin negatiivisina ilmiöinä, joita tulisi välttää.

Saasteongelmat:

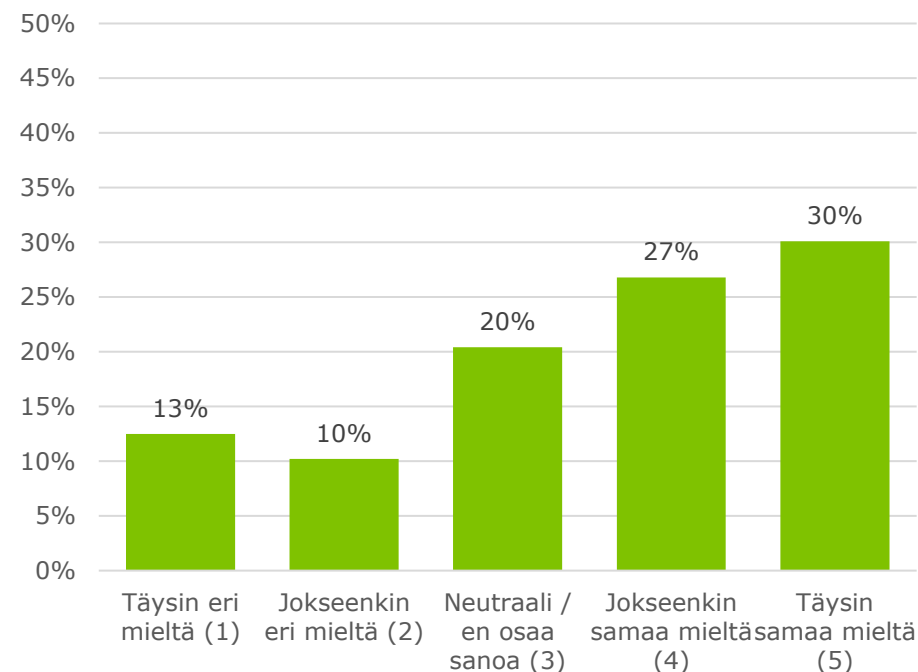
Turismin tuomat ympäristöhaitat koettiin uhkakuvina, joita tulee hallita ja niiden aiheuttamia haittoja minimoida tulevaisuuden kehityksessä.

Kehityskuvan laatimisessa hyödynnettyjä kyselytuloksia luonto- ja ilmastovaikutuksista

11. Tunnistan, että ilmastonmuutos ja luontokato muodostavat merkittäviä riskitekijöitä Rovaniemen, Lapin ja arktisten alueiden kannalta. (n=474)

12. Haluan, että Rovaniemeä kehitetään niin, että ilmastonmuutoksen ja luontokadon vaikutuksia pyritään hillitsemään, vaikka se tarkoittaisi osaltani esim. yksityisautoilun vähentämistä, tiiviimpää asumista ja muutoksia kuluttajakäyttäytymiseen (n=471)

Luonto- ja ilmastovaikutukset

Nykytila

Ilmastonmuutos ja sen mukanaan tuomat haasteet ovat merkittäviä teemoja kaupungin kehityksessä. Lapin alueella odotetaan ilmaston lämpenevän 4–5 astetta vuoteen 2050 mennessä, mistä seuraa talvien lyheneminen ja pakkaspäivien väheneminen. Samalla kesät pitenevät ja rankkasateet yleistyvät, mikä lisää hulevesitulvien riskiä rakennetuissa ympäristöissä ja erityisesti jokien rannoilla. Rovaniemeläiset arvostavat puhdasta luontoa ja kokevat sen sekä kaupungin elinehdoksi että resurssiksi. Kuitenkin ilmastonmuutos ja luontokato nostavat huolta, ja monet asukkaat ovat valmiita muuttamaan elämäntapojaan kestävämmäksi.

Visio

Ympäristökriseihin sopeutuminen ohjaa kehitystä

Tavoitetilassa Rovaniemen maankäyttöä ohjaavat ympäristön ja ilmaston reunaehdot: ilmastonmuutoksen huomiointi, päästöjen vähentäminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, luonnolle aiheutuvan haitan vähentäminen ja luonnon tilan parantaminen. Kaupungin selkeät linjaukset rakennettavista alueista ovat auttaneet viheralueita pysymään yhtenäisinä lisääntyneestä

rakentamisesta huolimatta. Ensisijaiset toimenpiteet ovat liittyneet ekologisten verkostojen ja yhteyksien vahvistamiseen. Metsien strateginen suojelu ja hoitokäytäntöjen päivittäminen metsien luonnollista vanhenemista tukevaksi on säästänyt vanhat metsät hakkUILta ja lopettanut soisten alueiden ojituksen. Suunnitelmallinen toiminta ei ole ainoastaan suojellut luonnontilaisia alueita vaan luonut uusia luontoarvoja, kun luontoympäristöjä on ennallistettu ja luonnolle aiheutetut välttämättömät haitat kompensoitu. Vihreää on lisätty myös olemassa olevan kaupunkirakenteen sisällä latvuspeittävyttä lisäämällä sekä kunnianhimoisten tontti- ja aluekohtaisten viherkerrointen avulla, niin tiivistyvässä keskustassa kuin lähiöidenkin asuinympäristöissä. Luonnolla on sekä luonnon että ihmisten hyvinvointiin liittyviä positiivisia vaikutuksia. Kasvillisuuden lisääminen on auttanut sopeutumaan ilmastonmuutoksen myötä kasvaneisiin sademääriin ja kesän hellejaksoihin. Varjostavan kasvillisuuden lisäämiseen on panostettu erityisesti koulujen, päiväkotien ja palvelutalojen pihoidella. Luonnonmukaisia pihaympäristöjä lisäämällä on myös varmistettu, että lapsilla on mahdollisuus luontokosketukseen päivittäin arkiympäristössään. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on sopeuduttu myös kartoittamalla infraan kohdistuvat riskit ja suojauduttu niiltä.

Verkostot ja eri lajien tarpeet turvataan

Rovaniemen maankäytössä on tunnistettu luonto arvokkaana osana niin paikallista kuin Pohjois-Euroopan kattavaa arktista ekosysteemiä. Tärkeät luontoarvot on tunnistettu ja elinympäristöt turvattu. Eheät ja laajat luonnon ydinalueet kytkeytyvät toisiinsa muodostaen yhtenäisen sini- ja viherrakenteen verkoston. Verkostoon kuuluvien eri lajien tarvitsemat suojavajöhykkeet on myös määritetty.

Ympäristökysymyksiä ratkotaan yhdessä asukkaiden kanssa

Rovaniemellä on kulttuurinen ja yhteisöllinen halu kehittää kaupunkia siten, että ilmastonmuutoksen ja luontokadon vaikutuksia voidaan hillitä. Asukkaiden toiveet tiivistyvät tasapainoiseen kehitykseen, jossa yhdistyvät elinvoimainen kaupunkiympäristö ja luonnon suojeleminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on lisätty yhteistyötä ja sitoutumista sekä asukkaiden, paikallisyhteisöjen, kaupungin päättäjien, kaupungin organisaation eri osien kuin muidenkin sidosryhmien kesken. Tavoitteena on kestävä, innovatiivinen ja houkutteleva Rovaniemi, joka pystyy vastaamaan ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin ja säilyttämään alueen luonnon ainutlaatuiset piirteet.

Luonto- ja ilmastovaikutukset

Tavoitteet

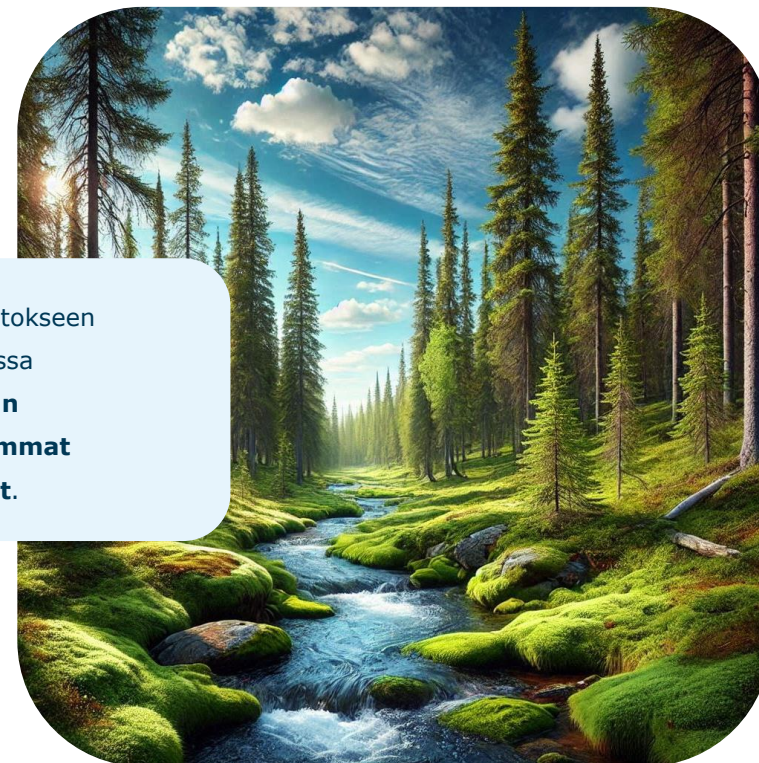
Rovaniemen **maankäyttöä ohjaa ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen**, luonnolle aiheutuvan haitan vähentäminen sekä luonnon tilan parantaminen.

Laajoista ja yhtenäisistä viheralueista koostuvat **ekologiset verkostot** ja laajempien alueiden suunnitelmat luovat **monipuolisia elinympäristöjä** ja niiden välisiä **yhteyksiä**. Luontoarvot tunnistetaan ja turvataan.

Rakentamisen painopisteen ollessa jo rakennetuilla alueilla **varmistetaan viheralueiden säilyminen ja luonnollinen vanheneminen**, mikä lisää uusien luontoarvojen syntymistä ja luonnon monimuotoisuuden vahvistumista. Tonteilla pyritään säilyttämään olemassa olevaa kasvillisuutta.

Kestävä kaupunkirakenne ja liikenne **vähentää ilmastopäästöjä**

Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa **priorisoidaan haavoittuvimmat ihmisryhmät**.

Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen

Kansalaisten ja sidosryhmien työpajoissa nostamia huomioitavia kehityskulkuja

Työpajoissa nostettiin esiin seuraavia **saavutettavuuteen ja kestävään liikkumiseen** liittyviä toiveita ja tavoitteita, jotka on huomioitu kehityskuvaa laadittaessa:

Kestävämpi liikenne:

Kestävän liikenteen kehittäminen, muihin kaupunkeihin suuntautuvan junaliikenteen parantaminen ja keskustan automäärien vähentäminen korostuivat.

Junamatkustusmahdollisuudet Ruotsin kautta muualle Eurooppaan nähtiin mahdollisuutena tuoda matkailulle kestävämpiä vaihtoehtoja ja vähentää teiden kulumista.

Joukkoliikenteen parantaminen:

Joukkoliikenteen kehittäminen nähtiin tärkeänä tavoitteena niin Rovaniemen sisäisten kuin kaupunkien välisten yhteyksien parantamiseksi. Paremmat joukkoliikenneyhteydet, kuten pysäkkien lisääminen kylien kohdalle, voisivat edistää myös kylien elinvoimaisuutta.

Esteettömyys ja saavutettavuus:

Tärkeänä nähtiin parantaa liikenteen esteettömyyttä ja eri alueiden saavutettavuutta. Näiden nähtiin parantavan palveluiden saavutettavuutta ja lisäävän eri asuinalueiden houkuttelevuutta.

Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen

Nykytila

Nykytilanteessa Rovaniemellä auto on selvästi suosituin liikkumismuoto joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuuksien jäädessä pieniksi. Rovaniemen kompakti koko ja yksi keskusta tarjoavat kuitenkin hyvät mahdollisuudet kävelyn ja pyöräilyn lisäämiselle. Pitkät välimatkat tekevät joukkoliikenneyhteyksien järjestämisestä paikoin haastavaa.

Visio

Kestävästi liikkuminen on helppoa

Vuonna 2050 arjen matkat ovat mahdollisia kestävillä kulkumuodoilla suurimmalle osalle rovaniemeläisistä. Keskustan kehittäminen laadukkaana kävely- ja pyöräily-ympäristönä sekä autoliikenteen siirtäminen voimakkaammin isommille pääväylille ovat strategisia tavoitteita, joiden avulla on parannettu liikenneturvallisuutta ja kaupunkiviihtyisyyttä. Kaupungin liikennejärjestelmä vastaa sekä paikallisten että matkailijoiden tarpeisiin. Joukkoliikenne yhdistää eri kaupunginosat tehokkaasti modernilla kalustolla reittien ollessa järjestetty siten, että ne palvelevat laajasti asukkaita ja matkailijoita. Matkustajien kokemuksia on

parannettu teknologisilla ratkaisuilla ja reaaliaikaisella tiedotuksella. Infrastruktuurin kehittämisessä on huomioitu ilmastokestävyys, kuten tulvaherkkyys. Katutilaa on järjestelty uudelleen tukemaan kestäviä kulkumuotoja. Tilaa on otettu autoliikenteeltä, mikä on mahdollistanut laadukkaan kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuurin rakentamisen ja turvallisen ja viihtyisän katu ympäristön. Kävelyreittien varrella on kauniita kohteita ja palveluita, joihin pistäytyä ja pysähdellä. Rovaniemen suorittama edunvalvontatyö on edesauttanut matkailuveron mahdollistavan lainsäädännön syntymistä. Veron tuotoilla on mahdollistettu edullinen joukkoliikenne niin asukkaille kuin kaupungissa vierailville. Autoliikenteen osalta on parannettu mahdollisuuksia sähkö- ja biokaasuautoiluun.

Mikroliikkumisen ja pyöräilyn merkitys kasvaa

Investoinnit pyöräilyn kehittämiseen ovat tuottaneet hedelmää ja laaja pyöräteiden verkosto kannustaa arkiliikuntaan. Yhä useampi rovaniemeläinen elää autottomassa kotitaloudessa, ja pyöräilyn osuus erityisesti työmatkaliikenteessä on noussut infran kehittämisen myötä. Sähköavusteiset pyörät ovat kasvattaneet suosiotaan etenkin keskustan ulkopuolella. Pyöräilykulttuurin nousun taustalla on myös aktiivisen

liikkumisen tärkeyden tunnustaminen kasvatustyössä. Lasten itsenäistä liikkumista tuetaan ja autoriippuvaisen elämäntavan haittapuolista ollaan hyvin tietoisia. Myös sähköpotkulaudat ja muut mikroliikkumisen muodot auttavat liikkumaan kävelymatkoiksi liian pitkiksi koettuja matkoja kestävästi. Mikroliikkumismuodot sekä julkisen liikenteen pysäkkien tuntumassa tarjolla olevat kaupunkipyörät täydentävät joukkoliikennettä ja parantavat sen saavutettavuutta.

Raiteet tekevät pitkistä matkoista kestävämpiä

Raideliikenteen merkitys on kasvanut, ja nopeat sekä tiheät raideliikenneyhteydet ovat avainasemassa asukkaiden ja vierailijoiden ympäristöystävällisessä liikkumisessa. Oulu-Kemi-Rovaniemi-yhteyttä on parannettu kestävä matkailua ja paikallistaloutta tukevana valtakunnallisena hankkeena. Myös Ruotsin läpi pääsee raiteita pitkin Rovaniemelle, ja siitä on tullut tavaraliikenteen lisäksi suosittu yhteys myös eurooppalaisten matkailijoiden keskuudessa.

Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen

Tavoitteet

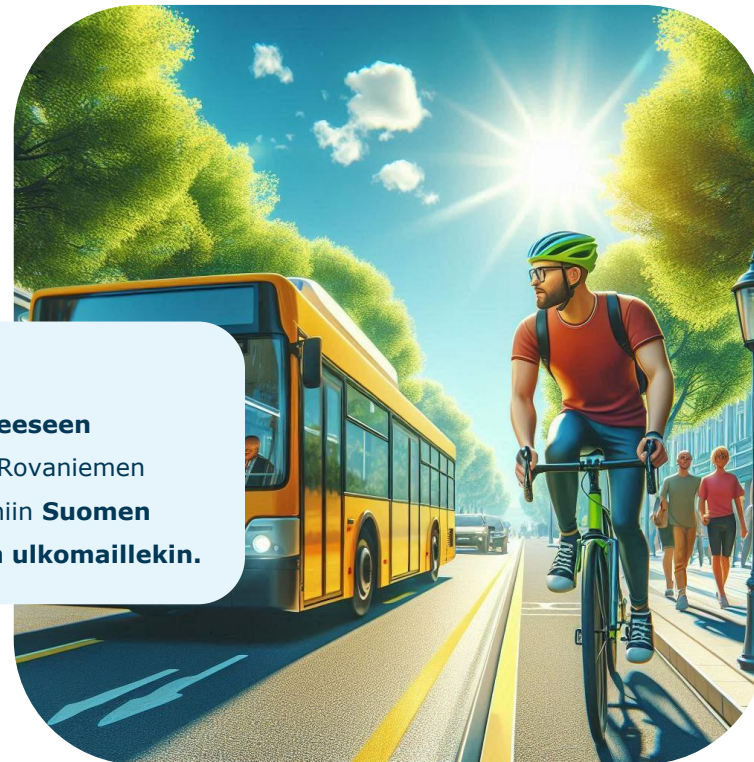
Liikenne on Rovaniemellä **päästötöntä vuonna 2045.**

Rovaniemi parantaa arjen helppoutta kehittämällä **palvelujen saavutettavuutta ja kestäviä liikkumismuotoja.** Puolet matkoista tehdään kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.

Hyvän palvelutason joukkoliikenne yhdistää kaupungin eri osat ja kylät toisiinsa.

Hyvät kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet kannustavat aktiiviseen liikkumiseen arjessa.

Panostukset **junaliikenteeseen** helpottavat Rovaniemen **yhteyksiä** niin **Suomen sisällä kuin ulkomaillekin.**

Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus

Kansalaisten ja sidosryhmien työpajoissa nostamia huomioitavia kehityskulkuja

Työpajoissa nostettiin esiin seuraavia **elinkeinorakenteen uudistumiseen ja monipuolisuuteen** liittyviä toiveita ja tavoitteita, jotka on huomioitu kehityskuvaa laadittaessa:

Monipuolistuneet yritys- ja työllisyysmahdollisuudet:

Yritystoiminnan laajentuminen uusille aloille ja uusien yritysideoiden kehittäminen luonnon ympärille nähtiin hyvinä asioina. Tämä sisältää teknologian kehittymiseen ja kouluttautumiseen pohjautuvia uusia työpaikkoja sekä elinkeinojen laajentumisen, kuten mahdolliset metsä- ja maatalouden uudet vahvistumiset.

Paikallinen osaaminen ja innovaatiot:

Korkeakoulujen ja tutkimus- ja kehitystoiminnan (TKI) panostukset mainittiin alueen elinkeinorakennetta tukevinä tekijöinä. Uusiutuvan energian mahdollisuudet ja paikallisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, kehittäminen nähtiin tärkeinä.

Kansainvälisyys ja yhteistyö:

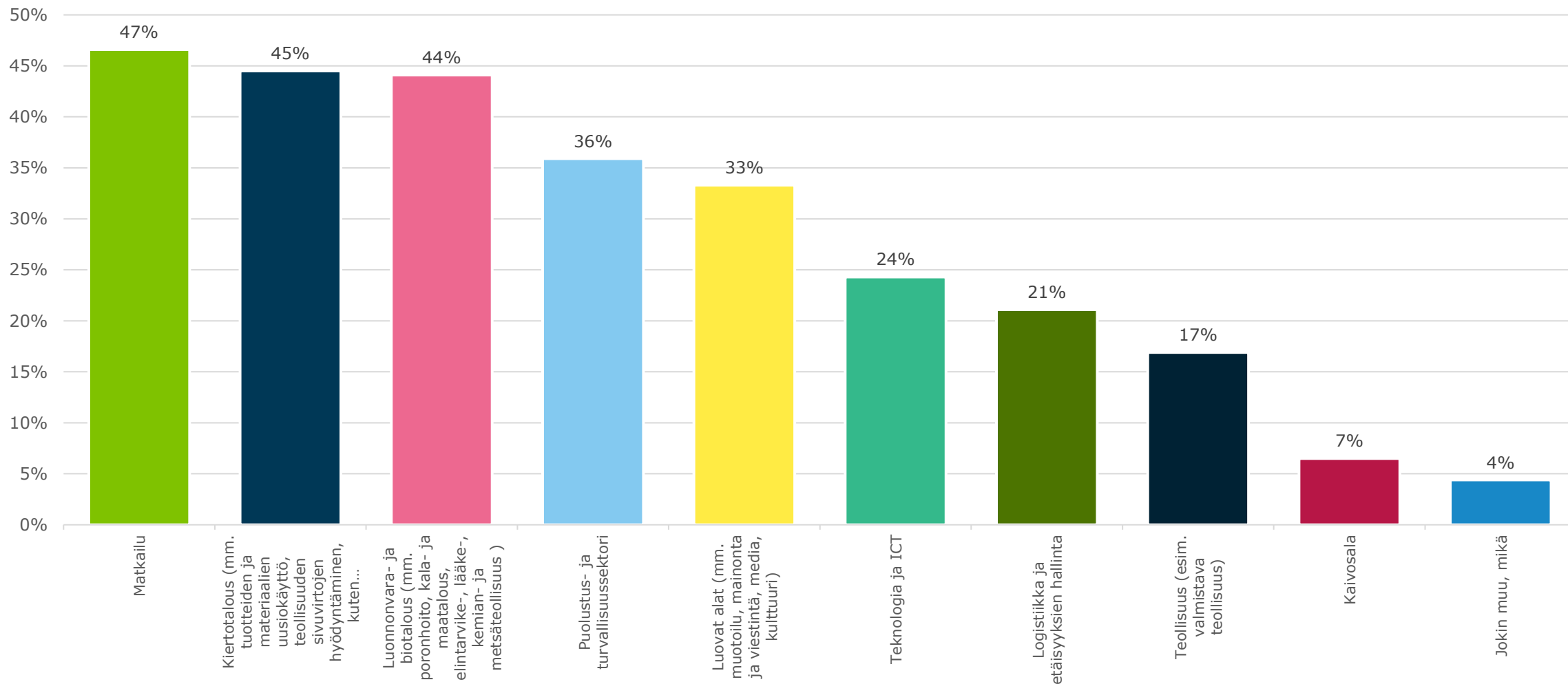
Kansainvälistymisen katsottiin vahvistavan alueen elinkeinoelämää, ja yhteistyö korkeakoulujen kanssa nähtiin mahdollisuutena kehittää alueen osaamista ja yrityssektoria.

Kestävä matkailu ja palvelut:

Matkailun ja palveluiden monipuolistaminen tukee elinkeinorakennetta, ja kestävään matkailuun panostaminen nähtiin tärkeänä, jotta matkailualasta tulee kestävämpi ja monipuolisempi

Kehityskuvan laatimisessa hyödynnettyjä kyselytuloksia elinkeinoista

MIHIN ELINKEINOIHIN ROVANIEMELLÄ TULISI PANOSTAA?

Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus

Nykytila

Rovaniemen elinkeinorakenteessa ja työllisyyden kehittämisessä palvelusektorilla ja etenkin matkailualalla on merkittävä rooli. Rovaniemen yrityskehittäminen on elinvoimainen ja yritysten lukumäärä on kasvu-uralla. Lapin pääkaupunkina Rovaniemellä on keskeinen merkitys koko alueen talouden kannalta.

Visio

Kansainvälisten yhteyksien merkitys kasvaa

Rovaniemen merkitys alueen keskeisimpänä keskuksena on vain vahvistunut pohjoisten liikenneyhteyksien parantuessa. Pohjoisen Euroopan merkitys myös kansainvälisessä politiikassa on kasvanut ilmastonmuutoksen edetessä ja Suomen sotilaallisen liittoutumisen vahvistumisen myötä, mikä nostaa Rovaniemen merkitystä Lapin sekä koko Arktisen alueen keskuksena. Kansainväliset yhteydet sekä yhteistyöverkostot niin yritys- kuin julkisen sektorin yhteistyöverkostojen kehityksen seurauksena ovat vahvistuneet. Puolustusteollisuudelle on auennut uusia mahdollisuuksia Rovaniemellä.

Kestävät yhteydet tuovat matkailijoita

Vuonna 2050 matkailu on edelleen Rovaniemen tärkein elinkeino ja kaupunki houkuttelee vierailijoita läpi vuoden. Kaupunki on matkailijoiden saavutettavissa monilla

liikennemuodoilla ja etenkin raideyhteydet ovat parantuneet, tuoden mukanaan uusia matkailijaryhmiä.

Matkailupalveluiden monipuolistumisessa on lisätty panostuksia erityisesti lumettoman ajan matkailuun, mikä on tasapainottanut matkailun jakautumista myös talvikausien ulkopuolelle

Kestävä matkailu mahdollistaa yhteiselon

Vastuullinen ja kestävä matkailu on Rovaniemen vahvistuva valtti. Matkailun infrastruktuuria on kehitetty viisaasti suunnitellen ja kaupungin omilla ehdoilla rajat asettaen. Näin on taattu, ettei Rovaniemen lumovoima katoa luontoalueiden heikkenemisen tai asuntopulan riistäytyessä käsistä. Kestävään matkailuun on panostettu ja tarjonnassa korostetaan paikallista kulttuuria ja historiaa, mikä vahvistaa kaupungin vetovoimaa ja matkailun taloudellista vaikutusta. Matkailijoiden ja paikallisten asukkaiden tarpeista löydetty yhteneväisyydet ja eriävyydet ovat auttaneet vähentämään matkailun kuormittavuutta. Hiljaisuutta hyödyntävä matkailu on ollut varsin helppoa sovittaa alueen asukkaiden arjen tuntumaan.

Häiritsevämpänä koettua majoitustoimintaa on suitsittu neuvottelupohjalta yhteisiä pelisääntöjä tunnustellen ja tarpeen tullen myös tiukemmin rajoittein, mihin myös lainsäätäjät ovat tuoneet työkaluja auttamaan paikallishallintoja.

Koulutus ja monipuolistuva elinkeinorakenne luo tulevaisuuden kasvua

Kaupungissa ymmärretään elinvoiman monet lähteet. Rovaniemen elinkeinorakenne on monipuolistunut nojaten paikallisiin vahvuuksiin. Uusina kasvualoina ovat kiertotalous, energiantuotanto ja puolustusala, jotka työllistävät paikallisia osaajia. Liiketoimintaa on noussut luonnon ympärille ja metsien hoidolla on lisätty hiilinieluja ja luonnon monimuotoisuutta, mikä on tarjonnut uusia mahdollisuuksia metsän omistajille. Markkinointiin ja brändin rakentamiseen on panostettu, mikä on luonut mielikuvaa niin yrityksille, opiskelijoille kuin matkailijoillekin Rovaniemestä houkuttelevana ympäristönä.

Rovaniemen koulutustarjonta palvelee paikallista elinkeinoelämää ja houkuttelee nuoria ja osaavia ihmisiä, jotka jäävät valmistuttuaan kaupunkiin. Korkeakouluja kehitetään monipuolisesti, erityisesti ympäristöalojen ja uusien teknologioiden osalta ja uudet osaajat ovat mukana rakentamassa uusia innovatiivisia ratkaisuja ja yrityksiä.

Rovaniemi on päättäväsillä linjanvedoilla onnistunut kehittämään alueita tasapuolisesti ja välttämään luontoalueiden sirpaloitumisen. Uusille elinkeinoille on löydetty tilaa huomioiden luontoarvot ja välttäen viheralueille rakentamista.

Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus

Tavoitteet

Elinkeinorakenne monipuolistuu paikallisten vahvuuksien sekä kansainvälisten yhteyksien kasvun pohjalta.

Eri elinkeinojen **tilantarpeet huomioidaan** tasapainoisesti asumisen ja luontoalueiden kanssa.

Perinteiset alat, kuten matkailu ja luontotalous vahvistuvat kestäväällä tavalla luonnon ja ympäristön reunaehdot huomioiden ja uudet alat kuten **kiertotalous, energia ja puolustusala** vahvistavat paikallistaloutta ja lisäävät kriisinkestävyyttä.

Korkeakouluyhteistyö tuo uusia ideoita ja innovaatioita.

Merkittävä osa **opiskelijoista työllistyy Rovaniemellä** ja jää asumaan kaupunkiin.

Kehityskuvan yhteenveto

Rovaniemi – Kestävästi kiehtova

Rovaniemi loistaa pohjoisen ulottuvuuden kestävän kehityksen airuena, jossa toimiva arki ja ainutlaatuinen arktinen luonto kulkevat käsi kädessä. Hyvinvoinnin ja kehityksen tasapaino kutsuu niin vierailemaan, asumaan kuin jäämään kaupunkiin. Innovatiiviset uudet elinkeinot, korkeakoulut, kestävä luonnonvarojen käyttö ja kestävä sekä ympärivuotinen matkailu luovat yhdistelmän, joka rakentaa kaupungille vahvan taloudellisen pohjan. Kestävä kehitys näkyy niin luonnon tilan parantamisessa, kaupunkitilan viherryttämisessä kuin saavutettavuuden parantamisessa kotimaan ja kansainvälisten raideyhteyksien sekä kaupungin sisäisen vähäpäästöisen liikenteen avulla.

Maankäyttöä keskitetään tiiviisti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen pariin

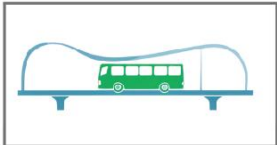
Laajoja viheralueita pyritään säilyttämään ja turvaamaan luontoarvot

Liikenteen saavutettavuuteen sekä kestäviin liikenneyhteyksiin keskustan, lähiöiden ja kylien välillä sekä kaupungin ulkopuolelle panostetaan

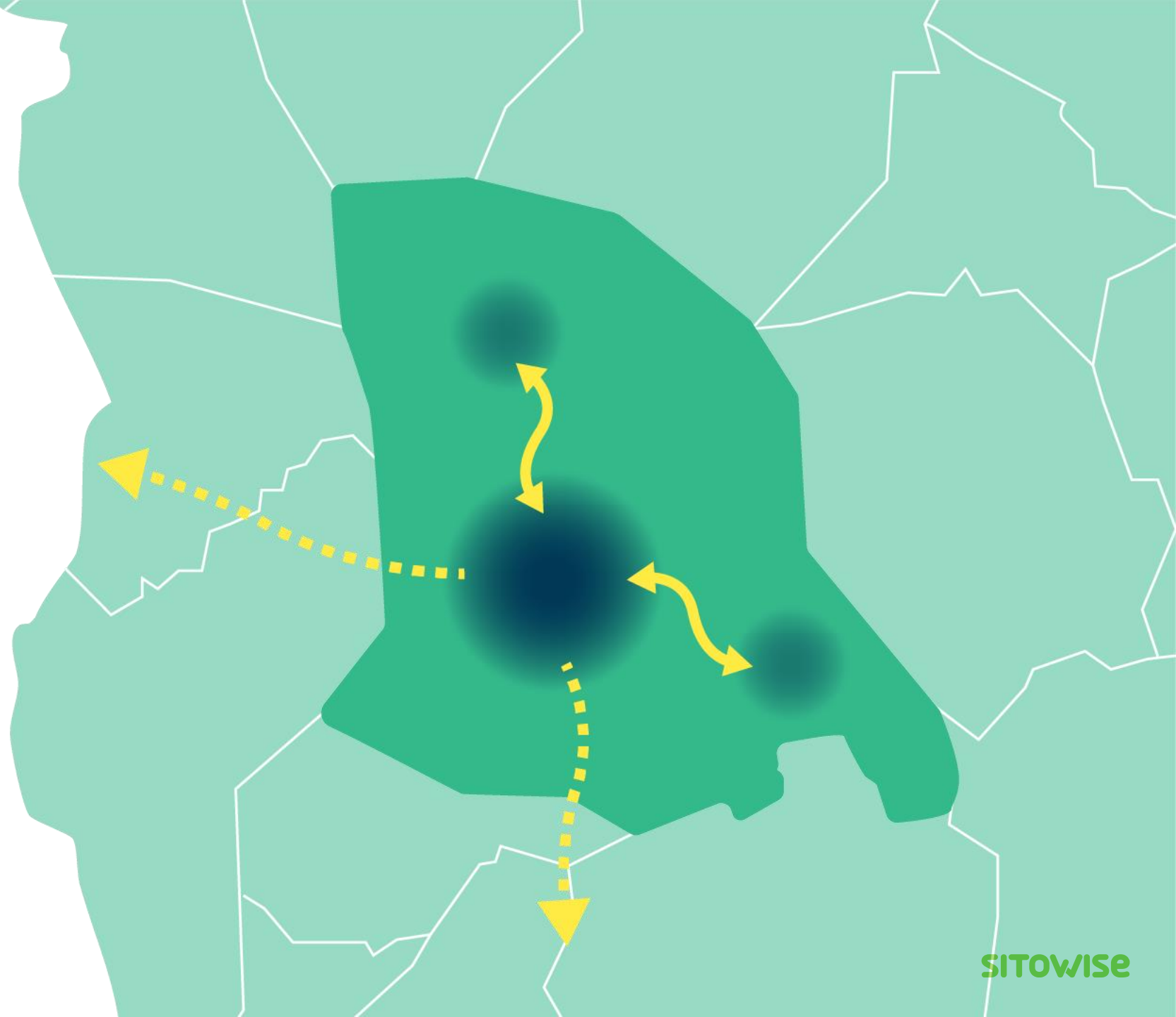
Matkailijoiden ja paikallisten tarpeista johdetut pelisäännöt auttavat yhteisessä

Lähiöiden ja kylien saavutettavuuteen joukkoliikenteellä panostetaan kestävän liikenteen ja tasapainoisen aluekehityksen varmistamiseksi

Tiivistä keskustasta tehdään vehreämpää lisäämällä katupuita ja istutuksia

4

Tulevaisuuspolku

Tulevaisuuspolku

Tulevaisuuspolku kuvaa tietä nykypäivästä kohti kehityskuvan luomaa visiota. Tulevaisuuspolku on laadittu backcasting-menetelmällä hyödyntäen kansalaisraadin ja kaupunkikonsernin kanssa järjestettyjen työpajojen tuloksia toivottavista kehityskuluista ja näiden pohalta muodostettua kehityskuvaa. Työpajoissa ideoitiin myös toimenpiteitä kansalaisraadin ja sidosryhmien toivomien tulevaisuuksien saavuttamiseksi ja epämieluisien tulevaisuuksien välttämiseksi. Näitä toimenpiteitä on sovitettu tulevaisuuspolkuun yhtenäisen kokonaisuuden ja tiekartan muodostamiseksi.

2025-2030

2035-2050

2030-2035

Tulevaisuuspolku

2025-2030

Ekologisten reunaehtojen kunnioittaminen

- Tunnistetaan ekologiset rajat ja reunaehdot ja laaditaan suunnitelmat kaupungin toiminnan, asukkaiden arjen ja uuden rakentamisen sovittamisesta näihin reunaehtoihin.
- Kartoitetaan luontoarvot: laaditaan luonnon monimuotoisuus selvitys sekä siniviherrakenteen verkostosuunnitelma.
- Käynnistetään luonnonsuojelualueiden perustamisohjelma.
- Lisätään läpäisevien pintamateriaalien alaa ja kasvillisuutta poistamalla turhia asfalttipintoja.
- Toimeenpannaan riittävät toimet hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.
- Laaditaan toimenpidesuunnitelmat ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi huomioiden erityisesti haavoittavassa asemassa olevat ihmisryhmät.
- Määritetään Ounasvaaran kehittämisen tavoitteet ja periaatteet.

Kestävä yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

- Rakennetaan monipuolista uutta asutokantaa niin asutokokojen kuin hallintamuotojen osalta, mikä tuo erilaisia ihmisiä yhteen. Toimeenpannaan maankäytön ja asumisen toteutusohjelma.
- Minimoidaan rakennuskannan vajaakäyttö ja kehitetään uusia käyttötarkoituksia olemassa oleville rakennuksille. Korjataan vanhaa; vältetään purkamista.
- Kohennetaan kaupunkikuvaa ja vaalitaan asukkaille tärkeän jokirannan kauneutta ja rantareittien houkuttelevuutta.
- Laaditaan keskustan kehittämissuunnitelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma, joiden myötä parannetaan julkisten ulkotilojen laatua ja viihtyisyyttä sekä jalankulku- ja oleskelumahdollisuuksia keskustan alueella. Varmistetaan turvallisten pyöräpysäköintipaikkojen riittävyys.
- Otetaan käyttöön kaupunkipyöräjärjestelmä ja yhteensovitetaan se joukkoliikenteen kanssa. Tuetaan sähköpyörien hankintaa.
- Panostetaan lasten aktiiviseen liikkumiseen parantamalla koulumatkojen turvallisuutta.
- Parannetaan sähköautojen ja biokaasuinfran latausverkostoa.
- Vaikutetaan aktiivisesti uusien raideyhteyksien avaamiseen kaukoliikenteessä.

Elinvoiman lähteet

- Pilotoidaan kestävä matkailualueen konseptia ja otetaan käyttöön kestävä matkailun periaatteet.
- Kehitetään arktisuuden ja joulumaan rinnalle uusia luonto- ja hiljaisuusvetoisia matkailuvauksia.
- Laaditaan majoitusalueiden pelisäännöt yhdessä majoittajien kanssa.
- Satsataan Rovaniemen houkuttelevana opiskelukaupunkina lisäämällä opiskelija-asumisen määrää.
- Laaditaan uusiutuvan energian ohjelma.
- Ehkäistään alueellista eriarvoistumista poikkihallinnollista yhteistyötä vahvistamalla.
- Täydennetään palveluverkon alueellisia puutteita ja lisätään digitaalisten palvelujen tarjontaa.
- Lisätään puistoja ja leikkipuistoja kaupungin houkuttelevuuden lisäämiseksi.
- Otetaan digitaaliset palvelut laajemmin käyttöön.

2030-2035

Ekologisten reunaehtojen kunnioittaminen

- Kompensoidaan aiheutetut heikennykset luonnolle.
- Vahvistetaan hiilinieluja antamalla metsien vanheta luonnollisesti.
- Suojellaan vanhat metsät yleiskaavassa.
- Aktivoidaan metsänomistajat luonnon monimuotoisuuden suojeluun kannustimilla ja tuilla.

Kestävä yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

- Laaditaan erityispanostukset alueiden eriarvoistumisen ehkäisemiseksi.
- Vähennetään tarvetta uudisrakentamiselle kehittämällä olemassa olevien rakennusten uudelleenkäyttö- ja muuntomahdollisuuksia.
- Määritellään sijainnit, joissa sallitaan korkeampaa rakentamista keskustassa.
- Toteutetaan kokeilujen sarja vähäautoisista kaduista keskustassa.
- Määritellään kaupungin kasvun suunnat ja alueet, joihin kasvu keskittyy seuraavat vuosikymmenet kestävään liikkumiseen tukeutuen.
- Laaditaan kylille kehittämissuunnitelmat.

Elinvoiman lähteet

- Luodaan Rovaniemestä vastuullisen ja kestävä turismin edelläkävijä.
- Varmistetaan monipuolinen tonttitarjonta eri elinkeinoille.
- Panostetaan luonnontieteiden ja kestävä kehityksen koulutukseen.
- Aktivoidaan kaupungin tiloja yhdessä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kanssa.
- Vaikutetaan aktiivisesti valtioon matkailuveron mahdollistamiseksi lainsäädännössä.

2035-2050

Ekologisten reunaehtojen kunnioittaminen

- Moninkertaistetaan kaupunkivihreän määrä.
- Kasvaneiden turistimäärien luontovaikutusten pienentämiseksi eriytetään turistien luontoalueet (esim. revontulten katseluun ja pilkkimiseen).
- Matkailuinfran ja -rakennusten käyttöaste: rakennuskantaa hyödynnetään ympärivuotisesti.

Kestävä yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

- Poistetaan keskustan liikenneyälien estevaikutukset.
- Asetetaan päästöraajat polttomoottoriliikenteelle ja määritellään autovapaat alueet.
- Huomioidaan toimintaympäristön muutokset ja päivitetään yleiskaavaa vastaamaan muuttunutta maailmaa.
- Päivitetään liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä pyöräilyn ja kävelyn edistämishjelmat vastaamaan tulevaisuuden tarpeita.

Elinvoiman lähteet

- Sopeudutaan etäisyyksien ja kustannusten maantieteen jatkuvaan murrokseen monipuolistamalla Rovaniemen mainetta ja brändiä.
- Sopeudutaan muuttuviin elinkeinoihin ja megatrendeihin.
- Avataan uusia raideyhteyksiä muihin Pohjoismaihin.

5

**Kehityskuvan vaikutusten
arviointi ja toteutumisen
seuranta**

Perusskenaario

Kehityskuvan arviointia varten laadittiin Business as usual – skenaario, joka kuvaa Rovaniemen tulevaisuuden kehitystä vuoteen 2050 saakka nykyisen kehityskulun pohjalta. Tämä niin sanottu perusskenaario toimi vertailukohtana ja auttoi hahmottamaan, miten kehityskuvan tavoittelu auttaa Rovaniemeä saavuttamaan kestävän kehityksen mukaiset tavoitteet.

Perusskenaario on laadittu hyödyntäen Rovaniemen toimintaympäristöanalyysia, nykytilan kuvausta sekä Rovaniemen toimintaympäristöön vaikuttavia trendejä ja megatrendejä. Perusskenaario on esitetty liitteessä 5.

Kehityskuvan arviointi

Kehityskuvan arviointia varten on valittiin arvioitavat teemat sekä niitä kuvaavat kriteerit. Teemat ja kriteerit on laadittu soveltaen yleiskaavan sisältövaatimuksia, Suomen ympäristökeskuksen yleiskaavan arviointitaulukkoa sekä Sitowisen arviointitaulukkoja soveltuvilta osin.

Arviointi toteutettiin asteikolla merkittävä positiivinen vaikutus (++) , positiivinen vaikutus (+), neutraali vaikutus (0), negatiivinen vaikutus (-) ja merkittävä negatiivinen vaikutus (--). Koska kehityskuva on hyvin yleispiirteinen kuvaus maankäytön visiosta, ei kaikkia vaikutuksia ollut mahdollista arvioida kovin tarkasti.

Kehityskuvan arviointi – arvioitavat teemat

Kestävyyden osa-alue						
Ekologinen kestävyys	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontoarvojen vaaliminen	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja tilankäytön minimointi	Siniviherverkoston turvaaminen ja ekologisten yhteyksien vahvistaminen	Ilmastonmuutoksen hillintä	Kiertotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
Sosiaalinen kestävyys	Yhteisön osallistuminen	Asumisen ja palveluiden saavutettavuus	Terveelliseen elämäntapaan kannustaminen	Turvallisuus ja terveellinen elinympäristö	Ympäristöhaittojen vähentäminen	Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja eriytymisen vähentäminen
Taloudellinen kestävyys	Asuntotarjonnan määrä ja laatu	Työllisyys- ja työpaikkavaikutukset, paikallistalouden tukeminen	Vetovoima ja investointien houkuttelevuus	Nettomuutto ja väkiluvun muutos	Yhdyskuntarakenteen taloudellisuus ja kustannustehokkuus	Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
Kulttuurinen kestävyys	Rakennetun kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	Paikallisen identiteetin vahvistaminen	Kulttuurinen monimuotoisuus ja vähemmistöjen huomiointi	Perinteisten elinkeinojen tukeminen	Paikallisten kulttuuritapahtumien edistäminen	Monimuotoiset asumisen ratkaisut

Kehityskuvan arviointi - koontitaulukko

Kestävyden osa-alue						
Ekologinen kestävyys	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontoarvojen vaaliminen	Viher- ja siniverkoston turvaaminen ja ekologisten yhteyksien vahvistaminen	Ilmastonmuutoksen hillintä	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja tilankäytön minimointi	Kiertotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
	+	++	++	++	+	++
Sosiaalinen kestävyys	Yhteisön osallistuminen	Asumisen ja palveluiden saavutettavuus	Terveelliseen elämäntapaan kannustaminen	Turvallisuus	Ympäristöhaittojen vähentäminen ja terveellinen elinympäristö	Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja eriytymisen vähentäminen
	+	++	++	++	+	+
Taloudellinen kestävyys	Asuntotarjonnan määrä ja rakennuskannan laatu	Työllisyys- ja työpaikkavaikutukset, paikallistalouden tukeminen	Vetovoima ja investointien houkuttelevuus	Nettomuutto ja väkiluvun muutos	Yhdyskuntarakenteen taloudellisuus ja kustannustehokkuus	Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
	+	+	++	+	+	++
Kulttuurinen kestävyys	Rakennetun kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	Paikallisen identiteetin vahvistaminen	Kulttuurinen monimuotoisuus ja vähemmistöjen huomiointi	Perinteisten elinkeinojen tukeminen	Paikallisten kulttuuritapahtumien edistäminen	Monimuotoiset asumisen ratkaisut
	0	+	+	+	0	++

Kehityskuvan toteutumisen seuranta

Kehityskuvan toteutumisen seurantaan varten laadittiin mittaristo, minkä kehitystä seuraamalla on mahdollista seurata kehityskuvan etenemisen suuntaa.

Mittaristo laadittiin poimimalla taulukkoon kehityskuvassa määritellyt tavoitteet ja kehittämällä näiden tavoitteiden edistymistä kuvaavat mittarit. Mittariston kehityksen seuraaminen mahdollistaa kehityskuvan tavoitteiden etenemisen suunnan arvioimisen.

Kehityskuvan ohjaavuutta ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti seuraamalla esitettyjä mittareita. Kehityskuvaa, siinä linjattuja tavoitteita sekä tavoitteiden etenemistä kuvaavia mittareita tulee päivittää tarvittaessa, mikäli toimintaympäristön muutokset edellyttävät sitä.

Kehityskuvan arviointi – kehityskuvan tavoitteet

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus	Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot	Luonto- ja ilmasto-vaikutukset	Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen	Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus
Rovaniemen yhdyskuntarakenne on eheä ja tehokas. Eheä kaupunkirakenne mahdollistaa toimivan arjen ja kustannus- ja resurssitehokkaan infran järjestämisen sekä yhtenäisen sini- ja viherverkoston turvaamisen.	Rovaniemen väestö kasvaa tasaisella tahdilla, mikä mahdollistaa investoinnit ja monipuoliset palvelut.	Rovaniemen maankäyttöä ohjaa ilmastonmuutoksen huomiointi, luonnolle aiheutuvan haitan vähentäminen sekä luonnon tilan parantaminen.	Liikenne on Rovaniemellä päästö-öntä vuonna 2050.	Elinkeinorakenne monipuolistuu paikallisten vahvuuksien sekä kansainvälisten yhteyksien kasvun johdosta.
Kaupungin keskusta on tiivis, palveluiltaan, työpaikoiltaan. Asuntojakauma on kattava ja monipuolinen, jolloin yhä useammalla on mahdollisuus löytää keskustasta asunto ja helppo arki.	Vaikka väestö ikääntyy, tuovat korkeakoulut nuoria, mikä tasapainottaa väestörakennetta. Myös monipuolinen elinkeinorakenne tukee kasvua ja työikäisen väestön muuttoa alueelle.	Laajoista ja toisiinsa kytkeytyneistä viheralueista koostuvat ekologiset verkostot luovat monipuolisia elinympäristöjä. Luontoarvot tunnustetaan ja turvataan.	Rovaniemi parantaa arjen helpoutta kehittämällä palvelujen saavutettavuutta ja kestäviä liikukumimuotoja. Puolet matkoista tehdään kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.	Eri elinkeinojen tilantarpeet määritellään tasapainossa asumisen ja luontoalueiden tilan tarpeiden kanssa.
Keskusta on myös vihreä, sillä kasvillisuutta ja vettä läpäiseviä pintamateriaaleja on lisätty viihtyisyyden ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen parantamiseksi.	Tasapainoinen aluekehitys Rovaniemen seudulla huomioi alueiden omat vahvuudet ja erityispiirteet, mikä luo houkuttelevia asuinalueita.	Luontoa säästävällä rakentamisella varmistetaan viheralueiden säilyminen ja luonnollinen vanheneminen, mikä edistää uusien luontoarvojen syntymistä ja luonnon monimuotoisuuden vahvistumista.	Hyvän palvelutason joukkoliikenne yhdistää kaupungin eri osat toisiinsa.	Perinteiset alat, kuten matkailu ja luontotalous vahvistuvat kestävällä tavalla ja uudet alat kuten kiertotalous, energia ja puolustusala vahvistavat paikallistaloutta ja lisäävät kriisinkestävyttä.
Vaikka uudisrakentamisen painopiste on keskustassa, panostetaan myös lähiöiden kehittämiseen palveluiden hyvän laadun ja tasapainoisen aluekehityksen turvaamiseksi.	Kaupungin kehityksessä on panostettu alueiden välisten hyvinvointierojen kasvun estämiseen takaamalla monipuoliset palvelut eri puolilla kaupunkia, mikä tukee asukkaiden hyvinvointia ja yhtenäisyyttä.	Kestävä kaupunkirakenne ja liikenne vähentää ilmasto-päästöjä.	Hyvät kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet kannustavat aktiiviseen liikkumiseen arjessa.	Korkeakouluyhteistyö luo uusia innovaatioita.
	Palvelutarjonta on laadukasta ja palveluiden saavutettavuus on parantunut, mikä on osin seurausta digitaalisten palveluiden hyödyntämisestä.	Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa priorisoidaan haavoittuvimmat ihmisryhmät.	Panostukset junaliikenteeseen helpottavat Rovaniemen yhteyksiä niin Suomen sisällä kuin ulkomaillekin.	Merkittävä osa opiskelijoista työllistyy Rovaniemellä ja jää asumaan kaupunkiin.

- Ekologinen kestävä kehitys
- Sosiaalinen kestävä kehitys
- Taloudellinen kestävä kehitys

Tavoitteista johdetut mittarit kehityskuvan etenemisen seurantaan

Yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus	Väestökehityksen tasapaino ja hyvinvointi- ja alue-erot	Luonto- ja ilmasto-vaikutukset	Saavutettavuus ja kestävä liikkuminen	Elinkeinorakenteen uudistuminen ja monipuolisuus
Uuden rakentamisen määrä ja osuus, mikä tukeutuu olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja infraan (k-m ²).	Väkiluvun kehitys (kpl).	Viherpinta-alan määrän ja luontoarvohehtaarien määrän kehitys (ha).	Liikenteen hiilidioksidipäästöjen Kehitys (t CO ₂ e).	Työpaikkojen jakautuminen sektoreittain, paikallisten matkailupalveluiden määrä (kpl).
Keskustan asunto- työpaikka- ja liiketilamäärien kehittyminen (kpl & km ⁻²).	Väestön ikäjakaumien kehitys ja opiskelijoiden määrän kehitys, suhteet ja opiskelijoiden lukumäärä.	Ekologisten verkostojen yhtenäisyys ja yhteyksien vahvuus.	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet.	Eri elinkeinojen tarvitsemien yritystonttien määrä ja saatavuus (kpl).
Keskustassa sijaitsevien vettä läpäisevien pintamateriaalien ja katu- puiden määrän kehitys (m ² & kpl).	Eri kaupunginosille on määritetty ominaispiirteet, joiden vahvistaminen toimii kaupunginosien suunnittelua ohjaavana tekijänä. Alueille kohdistuvien julkisten investointien määrä suhteessa uuteen rakentamiseen (eurot per k-m ²), hankkeiden määrä, joissa paikalliset asukkaat ja muut toimijat osallisina (kpl).	Uhanalaisten elinympäristöjen kehitys, uhanalaisten lajien määränkehitys.	Joukkoliikenteen piirissä olevien asukkaiden ja palveluiden osuus. Joukkoliikenneinvestoinnit (eur).	Matkailupalvelujen kehitys sesongeittain, ympärivuotisten palvelujen lukumäärä, sekä kiertotalouden, energian ja puolustusalan investointien määrä (kpl & eur).
Lähiöihin kohdistuvan täydennysrakentamisen sekä lähipalveluiden määrän kehitys (k-m ² & kpl).	Hyvinvointierot alueiden välillä, sosio-ekonomiset mittarit (työllisyys, tulo- taso, koulutustaso, kansallisuus). Asuntojen hallintamuotojakauma.	Hiilidioksidipäästöjen kehitys (t CO ₂ e).	Kevyenliikenteen reitistön toteutunut osuus ja investoinnit (eur).	Korkeakoulujen ja yritysten yhteistyöprojektien määrä (kpl).
	Palveluiden saavutettavuuden kehitys (joukkoliikenneyhteydet) ja digipalveluiden käytön määrä sekä tyytyväisyys niihin. Huomioidaan myös jalkautuvat palvelut.	Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien suojaamiseksi ilmastonlämpenemisen riskeiltä on laadittu suunnitelma. Tulvariskissä olevien kiinteistöjen lukumäärä (kpl).	Kaukojunaliikenneyhteyksien määrän ja matka-aikojen kehitys, juna- ja linja-autoliikenteellä saapuvien määrä verrattuna lentämällä saapuvien määrään (kpl).	Paikkakunnalle jäävien valmistuneiden määrä (kpl).

- Ekologinen kestävä kehitys
- Sosiaalinen kestävä kehitys
- Taloudellinen kestävä kehitys

Kehityskuvan arviointi

Kehityskuvassa yhdyskuntarakenteen eheys ja tehokkuus ovat keskeisiä tavoitteita. Keskustan tiivistäminen ja täydennysrakentaminen tukevat toimivaa arkea ja luonnonsuojelua. Väkiluku kasvaa tasaisesti korkeakoulujen tuodessa kaupunkiin nuoria asukkaita, mikä tasapainottaa väestörakennetta. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on sopeuduttu, ja maankäyttöä ohjaavat ekologiset reunaehdot. Ekologiset verkostot luovat monipuolisia elinympäristöjä, ja luonnolla on positiivisia vaikutuksia sekä luonnon että ihmisten hyvinvointiin. Elinkeinorakenne monipuolistuu, ja uusia kasvualoja ovat kiertotalous, energiantuotanto sekä puolustusala. Liikennejärjestelmä vastaa sekä paikallisten että matkailijoiden tarpeisiin. Joukkoliikenne yhdistää kaupunginosat. Kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuri

takaa turvalliset liikkumismahdollisuudet. Mikroliikkumisen ja raideliikenteen merkitys kasvaa, mikä tukee kestävä matkailua ja paikallistaloutta. Hyvinvointi- ja alue-erot ovat merkittävä haaste, ja kaupungin kehityksessä panostetaan niiden ehkäisemiseen. Rovaniemi panostaa haavoittuvimmassa asemassa olevien hyvinvointiin ja uusien asukkaiden pysyvään asettumiseen. Kasvavan väestöpohjan ansiosta kaupungilla on mahdollisuuksia panostaa asukkaidensa hyvinvointiin ja kehittää palveluverkkoa. Rovaniemi kehittää alueita tasapuolisesti, matkailu kehittyä kestävästi ja luontoalueiden tila paranee. Kaupunki on matkailijoiden saavutettavissa monilla liikennemuodoilla, ja kestävä matkailuun panostetaan, mikä vahvistaa kaupungin vetovoimaa.

Vaikutukset

